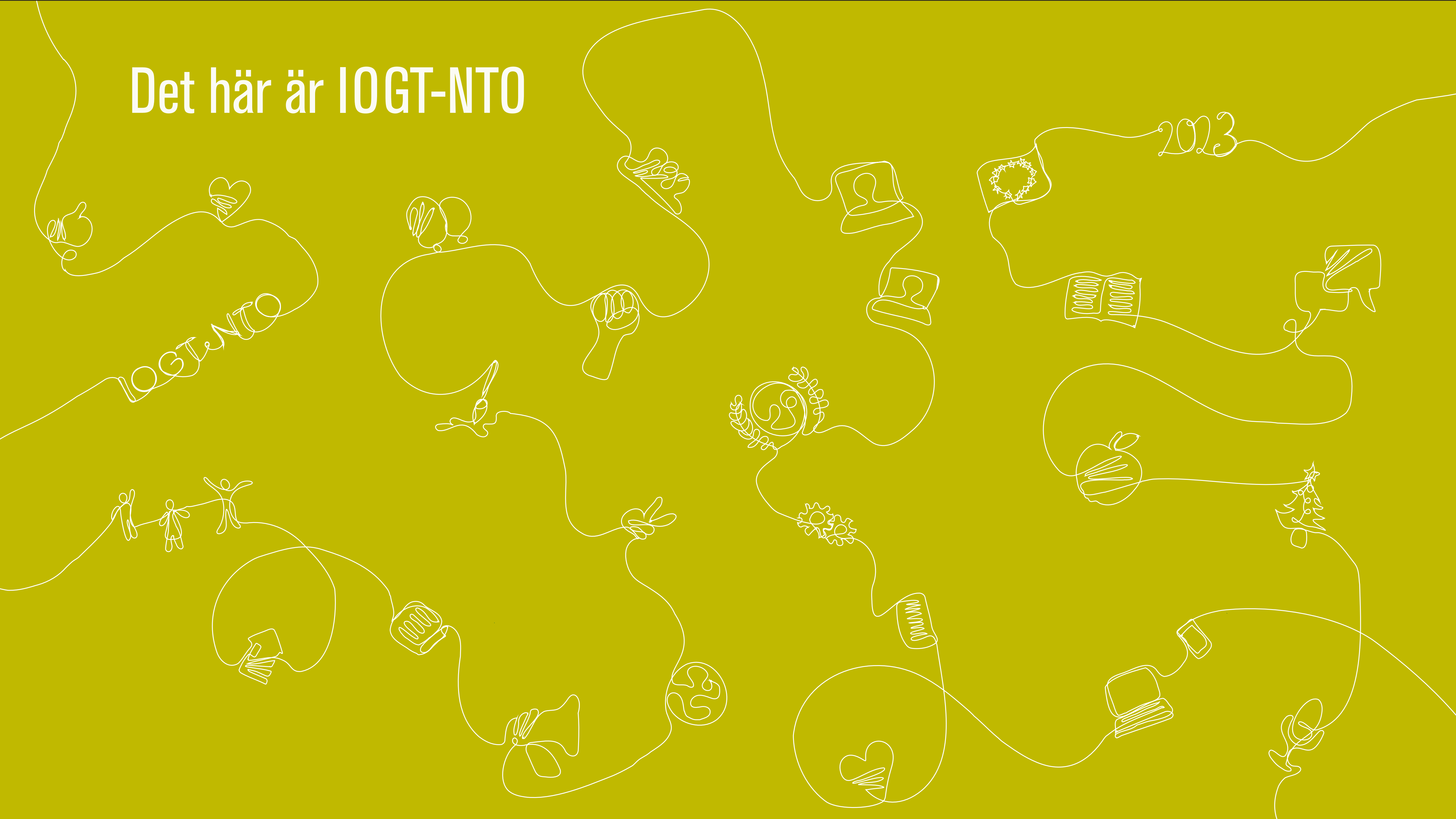

Det här är IOGT-NTO

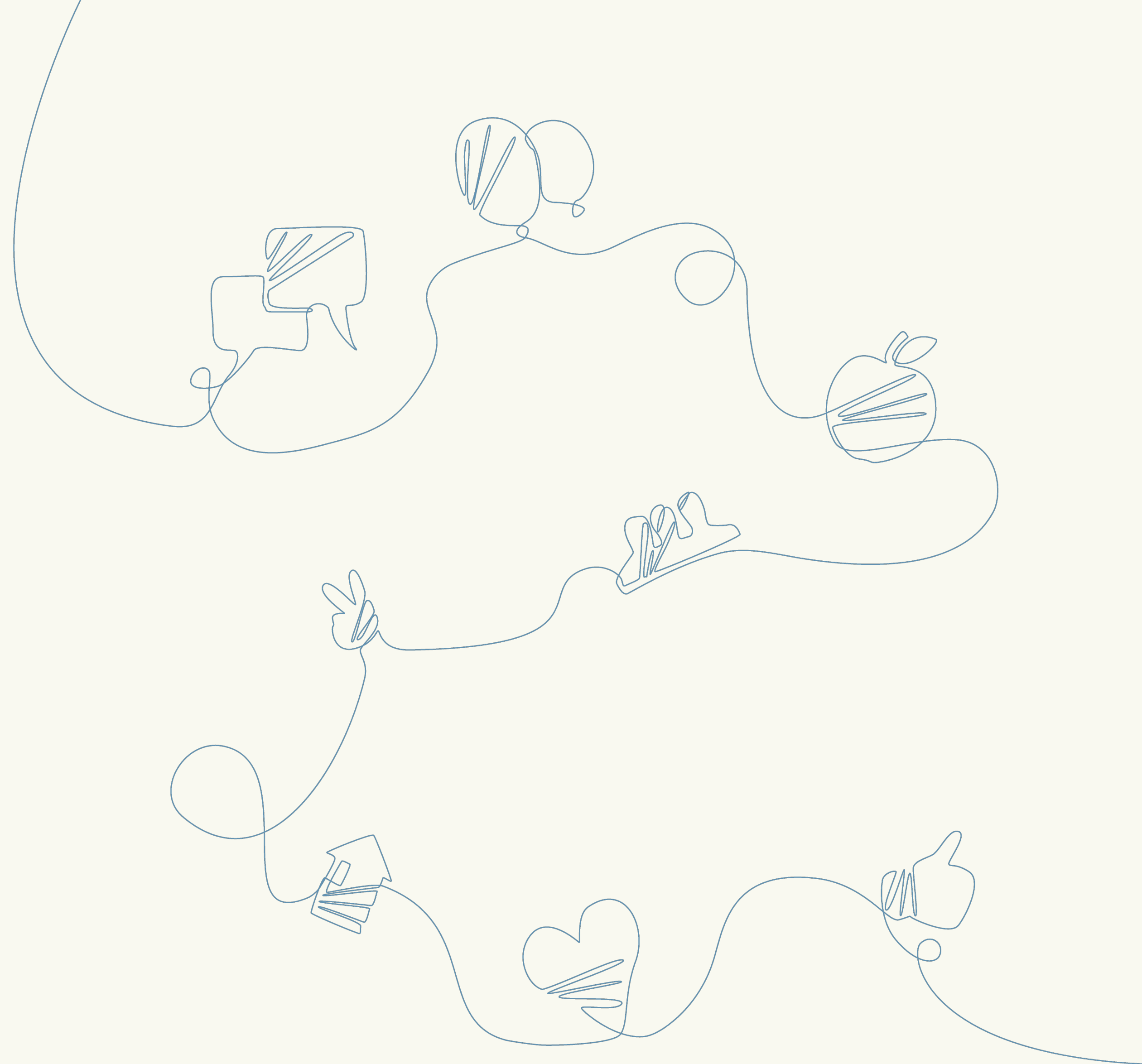

Hållbarhetsrapport 2023

En beskrivning av oss, vår verksamhet och de avtryck vi gör

Hållbarhet – det är det vi gör! IOGT-NTO är en allmännyttig ideell förening – det är det formella sättet att säga att vi är till nytta för allmänheten, alltså att vi är till för människor och samhällen. IOGT-NTO har i grunden ett ändamål som går ut på att bidra till hållbar utveckling. Därför har vi integrerat vår verksamhetsberättelse med vår hållbarhetsrapportering. I denna rapport berättar vi om de avtryck vi gör.

Välkommen att läsa mer om oss!

INNE- HÅLL

Röster från verksamheten: Ordförande, Generalsekreterare, VD Miljonlotteriet

Kapitel 1 - Det här är IOGT-NTO

Kapitel 2 - IOGT-NTO:s verksamhet och arbete med hållbarhetsfrågor

Kapitel 3 - Vårt arbete stärker mänskliga rättigheter

Kapitel 4 - Alla verksamhetsdelar har ansvar för utvecklingen

Kapitel 5 - Vi respekterar planetens gränser

Röster från verksamheten

Ordförande IOGT-NTO

Styrkan i IOGT-NTO ligger i alla medlemmar som tillsammans bär vår röst. Genom att komma samman, med en vilja att göra positiv skillnad för fler, gör vi vårt avtryck. Det kan vara i samtal med en medmänniska eller beslutsfattare, i den uppmuntrande handen på axeln för någon som behöver stöd i att hantera ett missbruk eller genom att organisera ett förebyggande arbete i sitt lokalsamhälle.

2023 var ett år när tusentals och åter tusentals använde sin röst för en nyktrare värld i den kör som är IOGT-NTO. Genom parollen ”Våga Prata om Alkohol” nådde vi ut med en tydlig röst i hela Sverige om att vi måste göra mer för att minska alkoholskadorna. Genom ett idogt folkbildningsarbete där vi upplyste om att den så kallade gårdsförsäljningsfrågan handlar mer om det svenska alkoholmonopolet än om gårdar på landsbygden, gjorde vi det tydligt att svenska folket väljer en medveten alkoholpolitik före alkoholindustrins intressen.

Det, och mycket, mycket mer, har vi bidragit med i samhällsbygget under 2023. I en folkrörelse finns plats för alla att hitta sin väg att använda sin röst. Tillsammans har vi förskjutit samtalet i en nyktrare riktning. Tillsammans har vi fått fler att inse hur världen kan bli varmare och mer inkluderande om alkoholnormen slängs på historiens soptipp. Tillsammans har vi fått fler att landa i att vi behöver ett samhälle som sätter människors välmående främst.

Tillsammans gör vi att fler människor kan uppleva ett samhälle, en värld, där alkohol och andra droger inte hindrar dem från att leva fria och rika liv.

- Lucas Nilsson, Förbundsordförande IOGT-NTO

Generalsekreterare IOGT-NTO

Ännu ett år av utveckling och avtryck har gått och det är dags att sammanfatta dessa i årets hållbarhetsrapport!

Under 2023 har den omställning som genomfördes under 2022 fått full effekt. Det innebär att vi under verksamhetsåret har haft en tydlighet kring förbundets organisering och arbetssätt vilket har gynnat verksamheten och resultaten. Det har också skapat möjligheter för oss att ta nästa steg i utvecklingen.

Om 2022 var ett omställningarnas år så var 2023 ett utvecklingsår. Skälet till det är att vi inte bara utvecklat arbetssätt, verksamhet och metoder, utan vi har också lagt grunden för hur vi utvecklar rörelsen som sådan framöver. Att möjliggöra framtidens folkrörelse är inte på något sätt en enkel uppgift, men en oerhört viktig sådan. I en medlemsorganisation är det centralt att hela tiden möjliggöra vägar för medlemmarnas verksamhet och engagemang och att utveckla organisationen utifrån det.

Det visade sig tidigt under 2023 att det fanns en stark och tydlig vilja att utforska hur. I början av året samlades de fyra förbundsstyrelserna i IOGT-NTO, Junis, Nykterhetsrörelsens Scoutförbund och Ungdomens Nykterhetsförbund kring frågan om att utreda en ny gemensam nykterhetsrörelse – alltså hur de fyra förbunden ska vara organiserade.

Den samlade bedömningen var att rörelsen är starkare som en enhet än vad förbunden är var och en för sig. Kongresserna och förbundsmötet höll med och beslutade att gå vidare med att utreda detta stora utvecklingskliv. Målet med utredningen är att hitta en ändamålsenlig organisering som bättre kan möta de utmaningar som nykterhetsrörelsen ställs inför, och som dessutom kan stärka rörelsens position. Arbetet som påbörjades under året fortsätter även 2024 då rörelsen kallat till extra kongresser och förbundsmöte för att fatta beslut om hur den gemensamma vägen framåt ska se ut.

IOGT-NTO ser fram emot att fortsätta ta dessa utvecklingssteg tillsammans med medarbetare, medlemmar och de tre andra förbunden i rörelsen. Tillsammans tar vi hela tiden stora och viktiga steg för att släppa fram och ge kraft till det stora engagemang som finns!

- Kim Reenaas, Generalsekreterare IOGT-NTO

VD Miljonlotteriet

Miljonlotteriet är en del av IOGT-NTO och har ett tydligt uppdrag att bidra till finansiering av IOGT-NTO och därmed den verksamhet som IOGT-NTO-rörelsen bedriver. Lotteriverksamheten bedrivs med ett etiskt arbets- och förhållningssätt som går i linje med IOGT-NTO:s grundsatser och strategiska inriktning. Det innebär bl.a. att Miljonlotteriet på ett genomgripande och föredömligt sätt arbetar med spelansvarsfrågor såväl i vår marknadsföring, som i vår försäljning och i vår produktutveckling. Utgångspunkten är alltid att eftersträva många kunder som köper lite istället för få kunder som köper mycket för att säkerställa sunt lottköpande.

Det svenska civilsamhället är uppbyggt på ett sätt där möjligheten att själv finansiera sin verksamhet varit och är väldigt viktig. Det möjliggör för organisationer och föreningar att själva bestämma varför de finns och vilken verksamhet de vill bedriva utan att vara styrda via villkorade statliga bidrag. I förlängningen är civilsamhällets oberoende finansiering en förutsättning för att föreningarnas roll i den svenska demokratiska modellen ska kunna bibehållas.

Under 2023 har Miljonlotteriet genom Intresseorganisationen för Sveriges Allmännyttiga lotterier, SVALO och Spelbranschens Riksorganisation, SPER men också själv genom egna kontakter haft en löpande dialog med relevanta myndigheter, regering och politiska partier för att åstadkomma förenklningar och förbättra möjligheten för civilsamhällets organisationer att starta och bedriva lotterier.

Under 2023 har, liksom tidigare, alla föreningar inom IOGT-NTO-rörelsen erbjudits möjlighet att finansiera lokal verksamhet genom lotteriförsäljning med marknadens högsta behållning. Tillsammans finansierar vi IOGT-NTO-rörelsens verksamhet.

- Jonatan Hjort, VD Miljonlotteriet

Strategi för att närma oss vår vision

STÄRKA RÖSTEN

- Allt grundas i engagemanget
- Vi ökar i medlemstal
- Kunskap ger makt
- Större handlingsutrymme med ökade resurser

HÖJA RÖSTEN

- Gemenskap skapas genom möten, mångfald och uppmuntran
- Skillnad för individ och samhälle
- Prioritering utifrån behov och påverkan

RIKTA RÖSTEN

- Närvaro på andras arenor
- Samtal som påverkar
- Egen erfarenhet som berör
- Trovärdig och synlig röst
- Många röster för demokrati och solidaritet

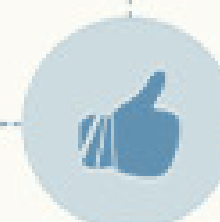
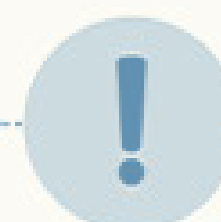
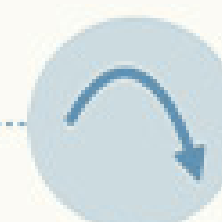
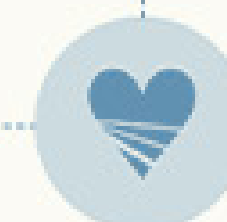

5 mål som guidar

Vi stärks genom ökat medlemsengagemang

Nyktra rösten tar större plats

Allmänt stöd för restriktiv politik

Alkoholnormen försvagas

Skärpt reglering av alkoholindustrin

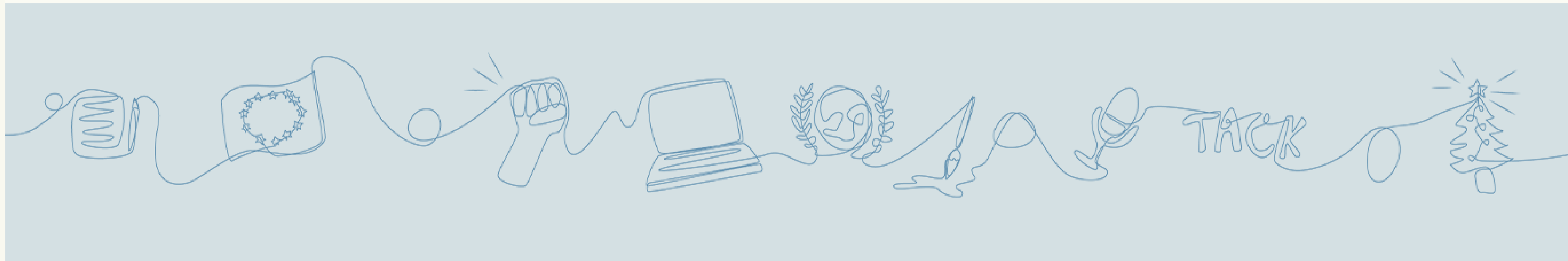
Vår strategi

Vår strategi för att komma närmare vår vision är att bygga en arena där nyktra röster stärks, höjs och riktas. Med denna strategi tar vi sikte på att åstadkomma konkret förändring.

Det här är IOGT-NTO

Året i korthet

Verksamhetsåret 2023 kommer vi minnas som ett år av utveckling, kampanjarbete, stort engagemang bland våra medlemmar och knutna kontakter och samarbeten med andra organisationer kring frågor som är viktiga för oss.

Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	September	Oktober	November
IOGT-NTO:s, UNF:s, Junis och NSF:s förbundsstyrelser meddelar att man beslutat utreda möjligheten till en ny gemensam organisationsform för IOGT-NTO-rörelsen	IOGT-NTO genomför dialogträffar tillsammans med UNF, Junis och NSF om utredning om ny gemensam organisation	Rapporten Alkohol och högt blodtryck i serien Alkohol och samhället släpps Initiativet alkoholochcancer.se lanseras	Kampanjen Våga prata om alkohol startar	Socialt forum genomförs IOGT-NTO deltar i debattprogrammet Sverige möts, SVT Riksdagsseminarium om Framtidens alkoholpolitik genomförs	IOGT-NTO tar emot en fana i gåva från kungen i samband med nationaldagsfirande på Skansen IOGT-NTO, UNF och Junis har kongresser i Uppsala.	IOGT-NTO överlämnar ett upprop till socialminister Jacob Forssmed med tolv ansledningar för att behålla Sveriges alkoholmonopol. IOGT-NTO deltar i Studio ett i debatt om den så kallade gårdsförsäljningen	IOGT-NTO:s personaldagar med fokus på strategi och utveckling genomförs Höstuppstart på Stora Essingen med föräldracoacherna i Föräldrar tillsammans 2.0	På kanelbullens dag skickade barn brev till våra riksdagspolitiker med recept på kanelbullar och en trygg barndom	Manifestationen Tillsammans mot våld & droger genomförs Sobersupport lanseras i samband med Socionomdararna i Stockholm Nätverk för partipolitiskt aktiva medlemmar i IOGT-NTO bildas

Därför finns vi

Alkohol är ett av vår tids största folkhälsoproblem.

Alkoholens skador drabbar den som dricker alkohol genom sjukdomar, olyckor och beroende. Alkohol är också den näst största orsaken till cancer efter rökning och den största riskfaktorn för sjukdom och död i åldersgruppen 15–49 år. I Sverige finns det cirka 330 000 personer över 18 år som lider av ett alkoholberoende.

Alkoholens största skador är de som drabbar omgivningen; skador som kommer från andras alkoholkonsumtion. Det kan vara barn som far illa på grund av föräldrar med alkoholproblem, som klarar sig sämre i skolan och har större risk att dö i förtid. Det kan vara misshandel, trafikolyckor, fosterskador eller ökade kostnader för arbetsgivare och samhälle. Alkohol ger dessutom större skador på andra än på konsumenten själv. Det finns i stort sett inget samhällsområde som inte påverkas negativt av alkohol.

Därför finns vi.

Vår folkrörelse – en möjliggörare och samhällsförändrare

IOGT-NTO är en folkrörelse som kämpar för att alkohol och andra droger inte ska hindra människor att leva ett fritt och rikt liv. Det tror vi möjliggörs genom att människor ges makt och möjlighet att påverka samhället så att ingen far illa av egen eller andras alkoholkonsumtion. För det krävs en politik som stärker människors rätt att leva utan påverkan från alkoholindustrin och den alkoholnorm de skapar. En förutsättning är att folkhälsan prioriteras över näringslivsintressen och att beslutsfattare är företrädare och ledare för en politik som värnar människor.

Genom att vara en arena där nyktra röster stärks, höjs och riktas kan vi skapa konkret förändring.

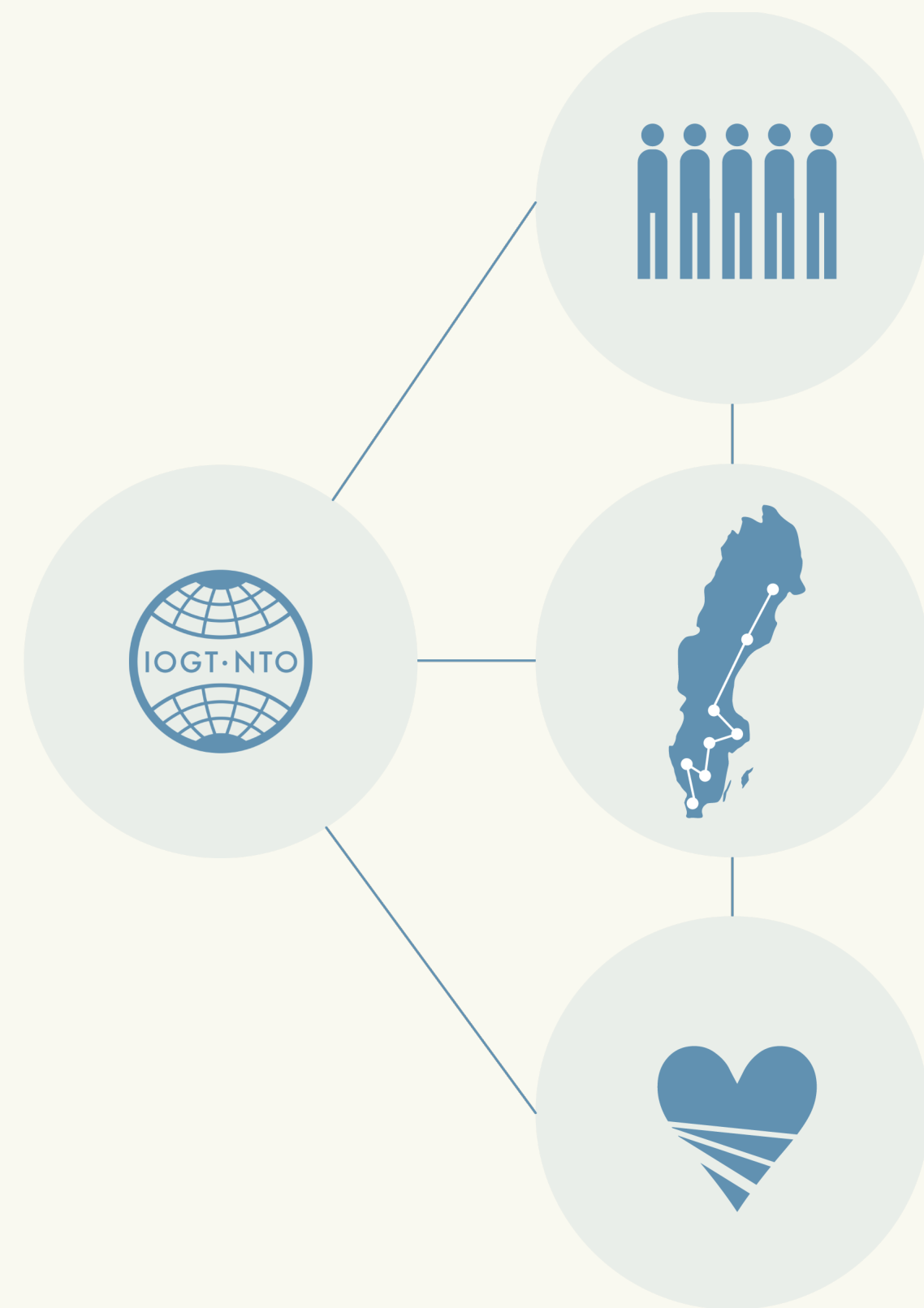
IOGT-NTO i siffror

	2019	2020	2021	2022	2023
Antal nya medlemmar	3 011	1 981	1 175	1 239	1264
Medlemsantal	25 972	23 830	20 848	20 215	20 388
Antal nya föreningar	44	21	9	4	3
Antal aktiva föreningar	313	341	286	170	126

IOGT-NTO – det är vi

IOGT-NTO är alla individer som valt att bli medlemmar. Alla har tagit ställning för nykterhet och många deltar, påverkar och syns efter bästa förmåga. IOGT-NTO blir vad medlemmarna tillsammans gör det till. Som medlem är du välkommen till all verksamhet som anordnas i hela landet. Var du än är kan du vara en del av gemenskapen. Vilken verksamhet som finns varierar efter medlemmarnas intressen och efter vad som är aktuellt i olika distrikt och föreningar.

För att tusentals medlemmar och hundratals föreningar ska bli en folkrörelse som kan göra skillnad krävs en demokratisk struktur och gemensamma regler. I stadgarna har vi slagit fast IOGT-NTO:s ändamål, demokratiska struktur och regler. Ojämna år samlar vi våra medlemmar till kongress. Kongressen är IOGT-NTO:s högsta beslutande organ.

Föreningar

Det finns hundratals IOGT-NTO-föreningar runt om i Sverige. Det kan finnas en eller flera föreningar som samlar medlemmar på en ort. Vissa föreningar har egna lokaler där de har aktiviteter, andra föreningar fokuserar på ett särskilt intresse och samlar medlemmar kring det och är inte geografiskt bundna. En förening består av minst fem medlemmar. Föreningens verksamhet leds av en styrelse som väljs på ett årsmöte. Årsmötet är föreningens högsta beslutande organ.

Distrikt

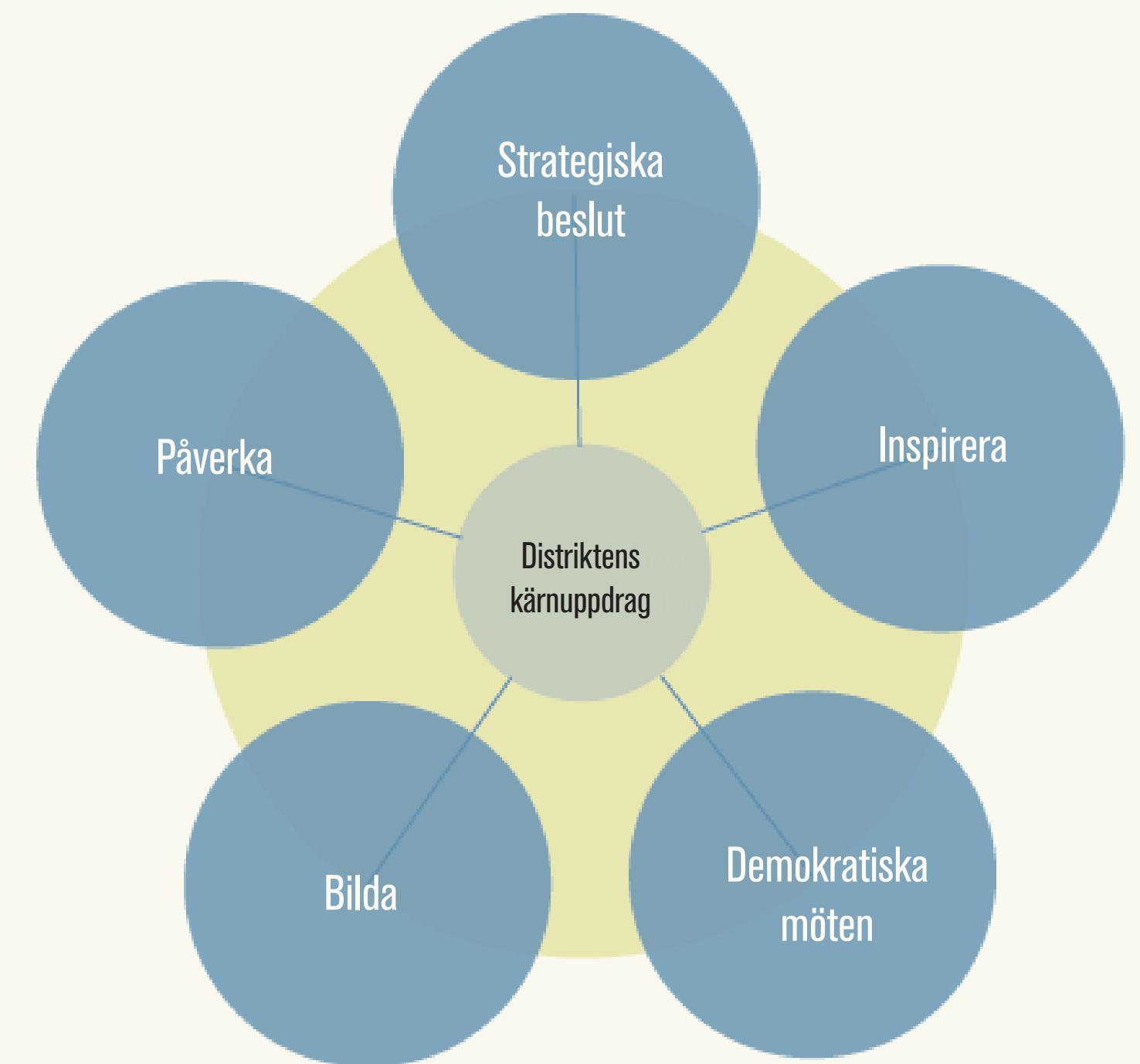
IOGT-NTO är indelat i åtta distrikt som samlar alla IOGT-NTO-föreningar inom sitt geografiska område. Arbetet i distriktet leds av en distriktsstyrelse som väljs på ett distriktsårsmöte, distriktens högsta beslutande organ. Distriktens kärnuppdrag förändrades under 2022, till att utveckla IOGT-NTO-distriktet. Bli drivande i frågor som bildning av medlemmar, samla till demokratiska möten samt inspirera till nytt medlemsengagemang. Distrikten tar fram verksamhetsberättelser för distrikten inför distriktsårsmötet. Läs mer om distrikten och deras verksamhet på webben. Distriktens webbplats hittar du på [distriktets namn].iogt.se.

Förbundet

Förbundet har genom förbundsstyrelsen ansvar för att utveckla hela IOGT-NTO och dess verksamhet. Förbundet ska stödja distrikten och deras verksamhet. Förbundet ansvarar också för politiskt påverkansarbete nationellt och internationellt, medlemsregistret, medlemstidningen Accent, kommunikation, ekonomiadministration till distrikten och mycket mer.

Distriktens kärnuppdrag

- Att fatta strategiska beslut om fastigheter och tillgångar som finns inom distriktet.
- Att med närvarande ledarskap inspirera till nytt medlemsengagemang för en nyktrare värld.
- Att utveckla IOGT-NTO genom att samla medlemmarna till demokratiska möten.
- Att stärka våra nyktra röster genom att bilda distriktets medlemmar.
- Att som företrädare påverka för en starkare röst genom att närverka och opinionsbilda.

Verksamhet i andra organisationer

Av de intäkter som IOGT-NTO får genom Miljonlotteriet går en stor del till andra organisationer i IOGT-NTO-rörelsen eller andra aktörer som verkar för samma ändamål som IOGT-NTO. Nedan beskrivs vilka dessa organisationer är. För verksamhetsåret 2023 gick nästan 23,8 miljoner kronor till nedanstående verksamheter.

IOGT-NTO-rörelsen

Genom en egen organisation, IOGT-NTO-rörelsen ideell förening (INRIF), bedriver Junis, UNF, IOGT-NTO och NSF tillsammans ett omfattande internationellt arbete med framförallt långsiktigt utvecklingssamarbete. Genom samarbete med lokala organisationer i Afrika, Asien och på Balkan arbetar INRIF för att på olika sätt förebygga alkoholproblem, öka kunskapen om alkoholens negativa konsekvenser och bidra till lagstiftning som skyddar folkhälsan och minskar alkoholkonsumtionen. Totalt har INRIF omkring 17 partnerorganisationer i 12 länder. INRIF erhåller bidrag från ForumCiv och Radiohjälpen som möjliggör det omfattande internationella utvecklingssamarbetet under förutsättning att vi egenfinansierar en del. Läs mer på iogtntororelsen.se

IOGT·NTO·RÖRELSEN

Movendi International (Movendi)

Movendi International (Movendi), som tidigare hette IOGT International, är en organisation med 144 medlemsorganisationer i 55 länder. Movendi Internationals uppdrag är att förena, stärka och ge civilsamhället hållbara lösningar på problem som orsakas av alkohol och andra droger. Alla IOGT-NTO-rörelsens förbund är medlemmar i Movendi. Läs mer på movendi.ngo

Junis

Junis är IOGT-NTO-rörelsens barnorganisation som gör aktiviteter i föreningar över hela landet. I Junis får alla upp till 15 år vara med. I Junis ska alla känna sig välkomna, bli sedda och få vara med och bestämma. Läs mer på junis.se

NSF

NSF är IOGT-NTO-rörelsens scoutförbund. Att vara scout är att göra sitt bästa för att bli den bästa versionen av sig själv. I Nykterhetsrörelsens Scoutförbund samlas barn, unga och scoutledare varje vecka för att uppleva äventyr och testa nya saker. Läs mer på nsf.scout.se

UNF

UNF (Ungdomens Nykterhetsförbund) är IOGT-NTO-rörelsens ungdomsförbund. Medlemmarna är mellan 13 och 25 år. UNF verkar för en aktiv, meningsfull och drogfri fritid för unga och ger unga en plattform för att engagera sig, påverka och skapa verksamhet. Läs mer på unf.se

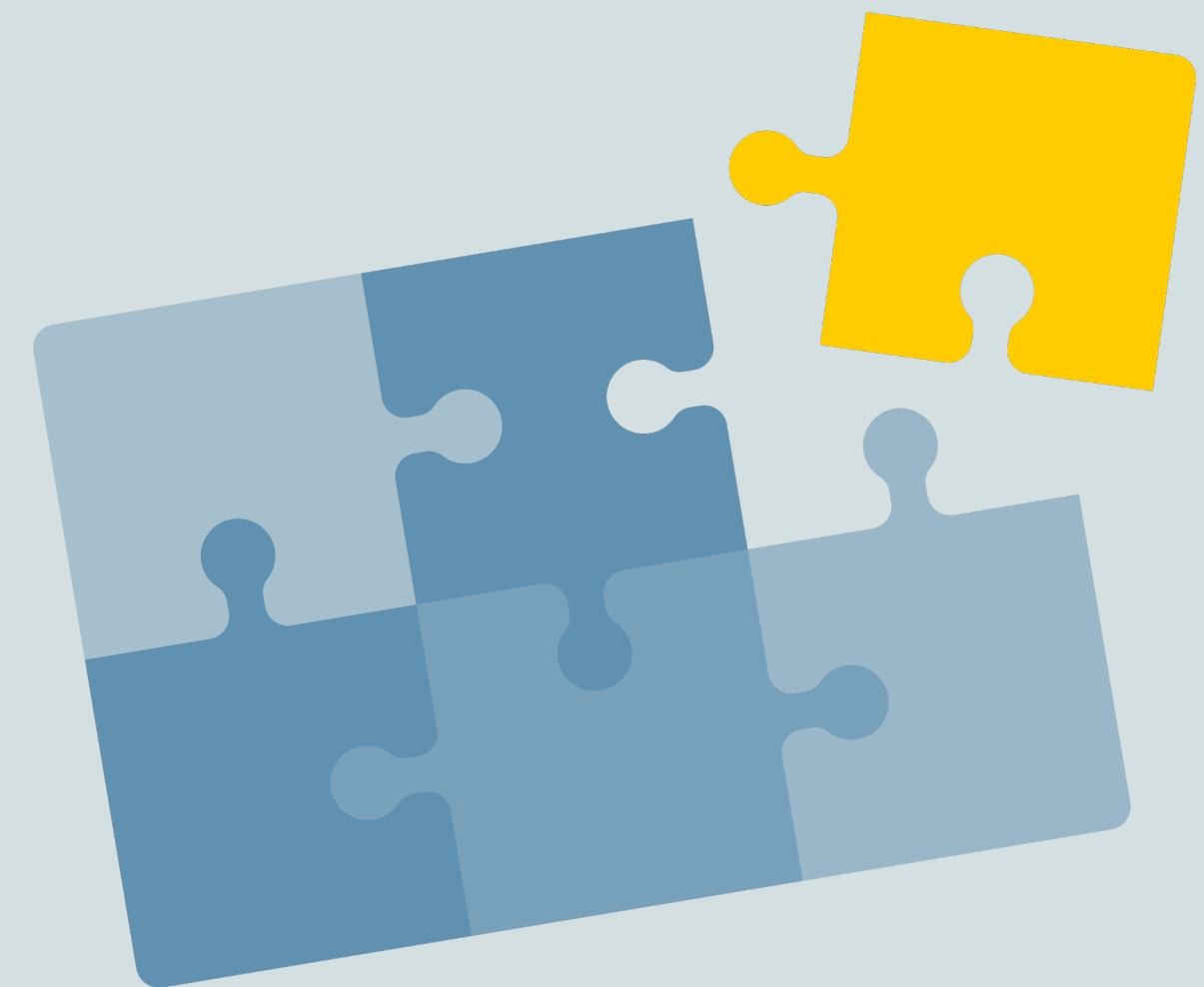

Miljonlotteriet

Miljonlotteriet är en del av IOGT-NTO-förbundet, och därmed också en del av IOGT-NTO-rörelsen. Intäkterna från lotteriverksamheten möjliggör en stor del av verksamheten som sker i rörelsens fyra förbund i Sverige och internationellt. Miljonlotteriet erbjuder skraplotter via prenumeration och online samt lotteribingo på nätet.

Föreningar inom IOGT-NTO-rörelsen kan genom att sälja lotter och prenumerationer direkt öka sina intäkter. Bland annat kan de för varje ny prenumerant få 1 000 kronor till föreningen.

Hela överskottet från Miljonlotteriets verksamhet går till IOGT-NTO-rörelsens arbete. Av varje lottkrona går omkring en femtedel direkt till IOGT-NTO-rörelsens verksamheter. Resterande går huvudsakligen till vinster, lotteriutskick och andra kostnader för att driva lotteriet.

Vår historia i korthet

I mer än 140 år har våra medlemmar kämpat för en bättre värld med demokrati och solidaritet för alla - en kamp som hela tiden gått hand i hand med kampen för nykterheten.

Följ med på vår spännande resa!

1879

Logen nr 1 Klippan bildades av Olof Bergström och lade grunden för IOGT Sverige. Rörelsen blev snabbt populär och växte i omfattning. Landets nykterhetsorganisationer organiserade tillsammans cirka 6 procent av befolkningen år 1910.

1920

IOGT kämpade för allmän rösträtt, och rörelsen var en skola i demokrati eftersom medlemmar lärde sig mötesteknik och ett demokratiskt arbetssätt. Vid folkomröstningen 1922 röstade Sverige om ett förslag för totalförbud av alkohol; 49 procent röstade för förslaget.

1940

De som vid den här tiden gick med i rörelsen närde samma vision; att skapa ett bättre samhälle fritt från alkohol. IOGT stärkte sin roll som demokratiskola för medlemmar. Alkohol fria mötesplatser skapades, kulturen blomstrade och under den här perioden blev dans och musik stort inom IOGT.

1970

IOGT och NTO går ihop vid en gemensam kongress 1970 i Stockholm – här tar organisationens moderna historia sin början. Under den här perioden var mellanölet en av de känsligaste politiska frågorna. Naturligtvis tog IOGT-NTO upp kampen om frågan! Kampen pågick ända fram till 1977 då mellanölet slutade att säljas i butik - bland annat på grund av ungdomsfylleriet.

1972

Det internationella arbetet startas av Ungdomens Nykterhetsförbund, men kom senare att omfatta hela IOGT-NTO-rörelsen.

1994

Inför EU-omröstningen, och senare Sveriges förhandlingar inför EU-inträdet, arbetar IOGT-NTO hårt för att bevara det svenska alkoholmonopolet.

1999

IOGT-NTO öppnar ett kontor i Bryssel för att bättre kunna bevaka och påverka alkoholpolitiken inom EU.

2001

IOGT-NTO:s sociala arbete kommer igång på allvar efter ett beslut på kongressen. Idag bedriver organisationen kamratstödsgrupper på många platser i landet och arrangerar varje år Socialt Forum.

2007

Kampanjen Vit jul startas tillsammans med övriga IOGT-NTO-rörelsen. Vit jul-kampanjen handlar om att alla barn har rätt att få uppleva en trygg och mysig jul. Därför arrangeras jullovsaktiviteter för barn och unga, samtidigt som vuxna uppmuntras att ta en vit jul.

2008

IOGT-NTO är en av initiativtagarna bakom bildandet av World Federation Against Drugs, WFAD. Organisationen har idag omkring 300 medlemsorganisationer över hela världen och har sedan 2016 rådgivande status vid FN:s ekonomiska och sociala råd.

2016

Arbetet med IOGT-NTO:s största omorganisation sedan 1970-talet startar för att hitta moderna och effektiva arbetsformer. Idag har organisationen gått från 23 till 8 distrikt, med sammanlagt närmare 300 lokalföreningar och över 20 000 medlemmar runt om i landet

2019

IOGT-NTO är en av organisationerna bakom Narkotikapolitiskt Center, NPC, som inleder verksamheten detta år. Organisationen arbetar för en human, restriktiv narkotikapolitik genom analys, debatt och folkbildning.

2021

IOGT-NTO:s första digitala kongress genomförs. Där beslutas om en ny strategisk inriktning och ett nytt drogpolitiskt program.

2023

IOGT-NTO, UNF:s och Junis kongresser och NSF:s förbundsmöte fattar beslut om att utreda en ny, gemensam organisationsform för IOGT-NTO-rörelsen.

IOGT-NTO:s verksamhet och arbete med hållbarhetsfrågor

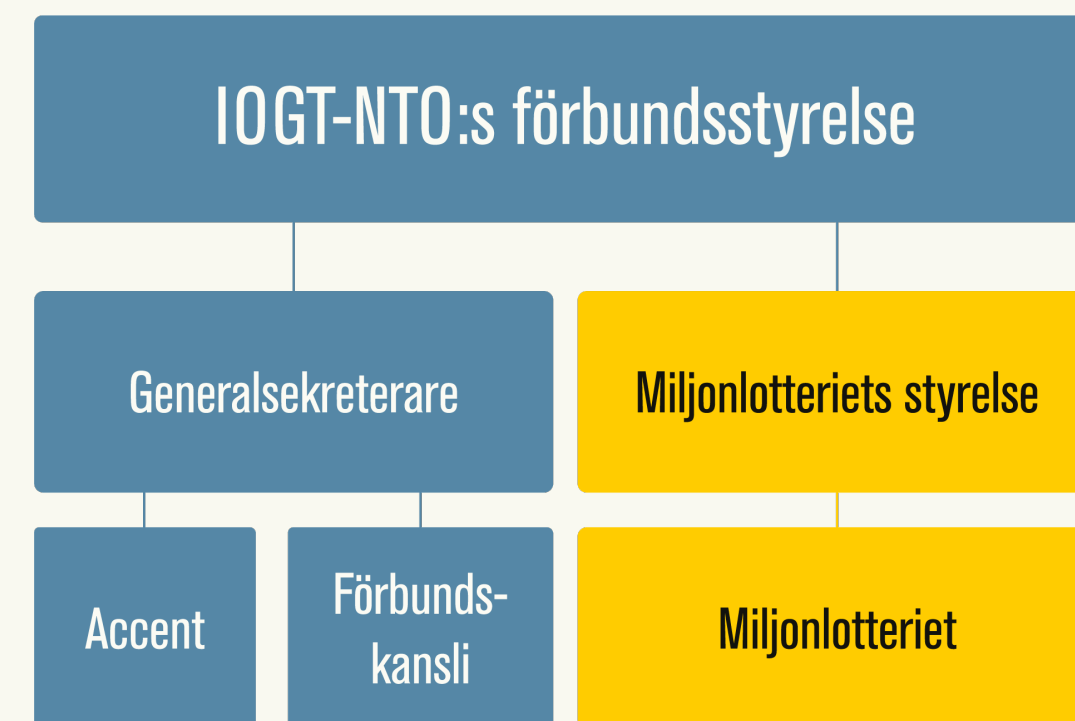
Om denna rapport

Från och med verksamhetsåret 2021 är IOGT-NTO:s hållbarhetsrapportering integrerat med verksamhetsberättelsen.

Denna rapport omfattar hållbarhetsrapportering, i enlighet med årsredovisningslagen (1995:1554). Hållbarhetsrapporteringen som en del av verksamhetsberättelsen är antagen av förbundsstyrelsen i maj 2023. Ytterligare information om finansiella resultat och övergripande utveckling beskrivs i IOGT-NTO:s årsredovisning 2023. Hållbarhetsrapporteringen offentliggörs i samband med verksamhetsberättelsen och årsredovisningen och finns tillgänglig på www.iogt.se

Denna rapport sammanfattar årets händelser, resultat och lärdomar inom hållbarhetsområdet. Rapporteringen avser perioden 2023-01-01 till 2023-12-31. IOGT-NTO bedriver lotteriverksamhet genom Miljonlotteriet inom samma juridiska person med organisationsnummer 802001–5569. De två verksamheterna, förbundet respektive lotteriverksamheten, styrs på olika sätt och har också huvudkontor på olika orter samt olika styrande dokument för delar av verksamheten. Hela överskottet från Miljonlotteriets verksamhet går till IOGT-NTO-rörelsens arbete och är en stor del av dess finansiering.

Med Miljonlotteriet avses den lotteriverksamhet som bedrivs av IOGT-NTO i Mölnlycke. Med förbundskansliet avses i denna rapport IOGT-NTO utan Miljonlotteriets verksamhet. Med IOGT-NTO avses all verksamhet i IOGT-NTO, inklusive Miljonlotteriet och förbundskansliet.

Styrning av verksamheten och hållbarhetsarbetet

IOGT-NTO är en medlemsorganisation där kongressen är förbundets högsta beslutande organ. Vartannat år hålls kongress där en förbundsstyrelse väljs för att verkställa kongressens beslut och fatta beslut mellan kongresser. Förbundets uppgift framgår av stadgar och andra kongressbeslut. Förbundskansliet är förbundsstyrelsens resurs i arbetet med att fullgöra de uppgifter som följer av stadgar och kongressbeslut. Förbundskansliet har cirka 30 anställda med kontor och arbetsplatser på flera orter i landet samt i Bryssel. Huvudkontoret ligger på Stora Essingen i Stockholm.

Miljonlotteriets styrelse ges mandat och uppdrag i särskilt styrdokument som beslutas av förbundsstyrelsen. Miljonlotteriet drivs under ledning av sin styrelse från IOGT-NTO:s fastighet i Mölnlycke och har cirka 50 anställda.

Det interna ramverket för styrning av hållbarhetsarbetet utgår från IOGT-NTO:s vision och ändamål samt IOGT-NTO-rörelsens grundsatser som de uttrycks i IOGT-NTO:s stadgar. Miljonlotteriet omfattas av dessa stadgar. I IOGT-NTO-rörelsen utgår vi från gemensamma grundsatser och bärande idéer om demokrati, solidaritet och nykterhet. Våra grundsatser är de värderingar vi vilar på. Vi kompromissar inte med våra grundsatser i arbetet för att nå vår vision om ett samhälle, en värld, där alkohol och andra droger inte hindrar människor att leva ett fritt och rikt liv.

Detta tydliggörs för våra medlemmar, samarbetspartners, medarbetare, leverantörer, hyresgäster, lottprenumeranter och kunder i våra olika styrande dokument, t.ex. vår uppförandekod, våra policydokument, inköpsrutiner, i vårt systematiska arbetsmiljöarbete m.m. Ansvar för att genomföra de hållbarhetsrelaterade åtgärderna är, som mycket annat på IOGT-NTO, ett lagarbete. Mätning av hållbarhetsarbetet genomförs periodvis med prioritering på de hållbarhetsrisker som bedöms väsentliga av respektive styrelse.

Globala målen

FN:s globala mål för hållbar utveckling, eller Agenda 2030, är den mest ambitiösa överenskommelsen för hållbar utveckling som världens ledare någonsin har antagit. Målen integrerar olika dimensioner som miljö och klimat, sociala förhållanden och mänskliga rättigheter. Vi har utvärderat vilka av de globala hållbarhetsmålen vi kan bidra till att uppfylla.

IOGT-NTO har undertecknat civilsamhällets gemensamma avsiktsförklaring gällande Agenda 2030. Där åtar vi oss bland annat att föregå med gott exempel, arbeta långsiktigt för alla dimensioner av hållbarhet och att vara en folkbildande aktör när det gäller de globala målen.

Läs mer på www.globalamalen.com

Årsredovisningslagen innebär att vi ska rapportera om verksamhetens styrning, konsekvenser och resultat inom hållbarhetsområden som berör mänskliga rättigheter, sociala förhållanden, motverkande av korruption och miljö.

Hållbarhetsarbetets strategiska utgångspunkter

IOGT-NTO har en hållbarhetspolicy där vi anger att hållbarhetsarbetet utgår ifrån Agenda 2030 och FN:s Globala mål för hållbar utveckling. De principer som är våra utgångspunkter i arbetet ska genomsyra de styrande dokument vi har i verksamheten, men också det stöd och den påverkan vi genomför tillsammans med andra.

- Genom att bedriva en ändamålsenlig verksamhet som ger resultat mot vår vision och våra satta mål ska vi bidra så mycket vi kan till att stärka mänskliga rättigheter framförallt med avseende på folkhälsa och demokrati.
- I verksamheten ska vi göra vad vi kan för att bidra till en positiv samhällsutveckling i frågor som rör arbetsmiljö, anti-korruption, leverantörskrav med mera.
- I vår verksamhet ska vi verka för att de negativa avtrycken som vi gör på vårt klimat och vår miljö är så små och så få som möjligt.

Mänskliga rättigheter

- Stärka folkhälsan
- Stärka demokratin
- Stärka civilsamhället

Stärka

Samhällsutvecklingen

- Krav på leverantörer
- Antikorruption
- Ansvarsfull och etisk kommunikation
- Spelansvar
- Hållbar arbetsplats

Ta ansvar

Planetens gränser

- Hållbara inköp
- Materialåtervinning
- Energiförbrukning
- Tjänsteresor
- Transporter

Respektera

Process för hållbarhetsarbetet

Inför varje hållbarhetsrapport genomför vi en så kallad väsentlighetsanalys. Det innebär att vi identifierar verksamheternas mest prioriterade hållbarhetsområden utifrån dess faktiska påverkan på samhället, omfattande riskbedömningar och relevansen för våra intressenter, det vill säga medlemmar, kunder, medarbetare, myndigheter, leverantörer.

Genomförandet av väsentlighetsanalysen kan i korthet beskrivas som en trestegsprocess enligt följande:

- STEG 1

Identifikation av hållbarhetsaspekter/delområden.
- STEG 2

Prioritera vilka är viktigast utifrån en intressentanalys.
- STEG 3

Ta fram resultat, framgångar och utvecklingsområden inom respektive delområde.

Intressentanalys

IOGT-NTO:s intressenter inkluderar alla de aktörer och individer som på ett eller annat sätt påverkas av våra verksamheter. Inom ramen för föreningsaktiviteter handlar det om våra medlemmar, föreningar och förbund. Det omfattar även politiker, myndigheter och externa organisationer vi samarbetar med.

Inom ramen för Miljonlotteriet kan det handla om lottköpare, en ytterst betydelsefull intressentgrupp givet att det är lottköparna som möjliggör att ett överskott genereras till IOGT-NTO:s verksamhet. Även här kan det handla om myndigheter, leverantörer och medarbetare.

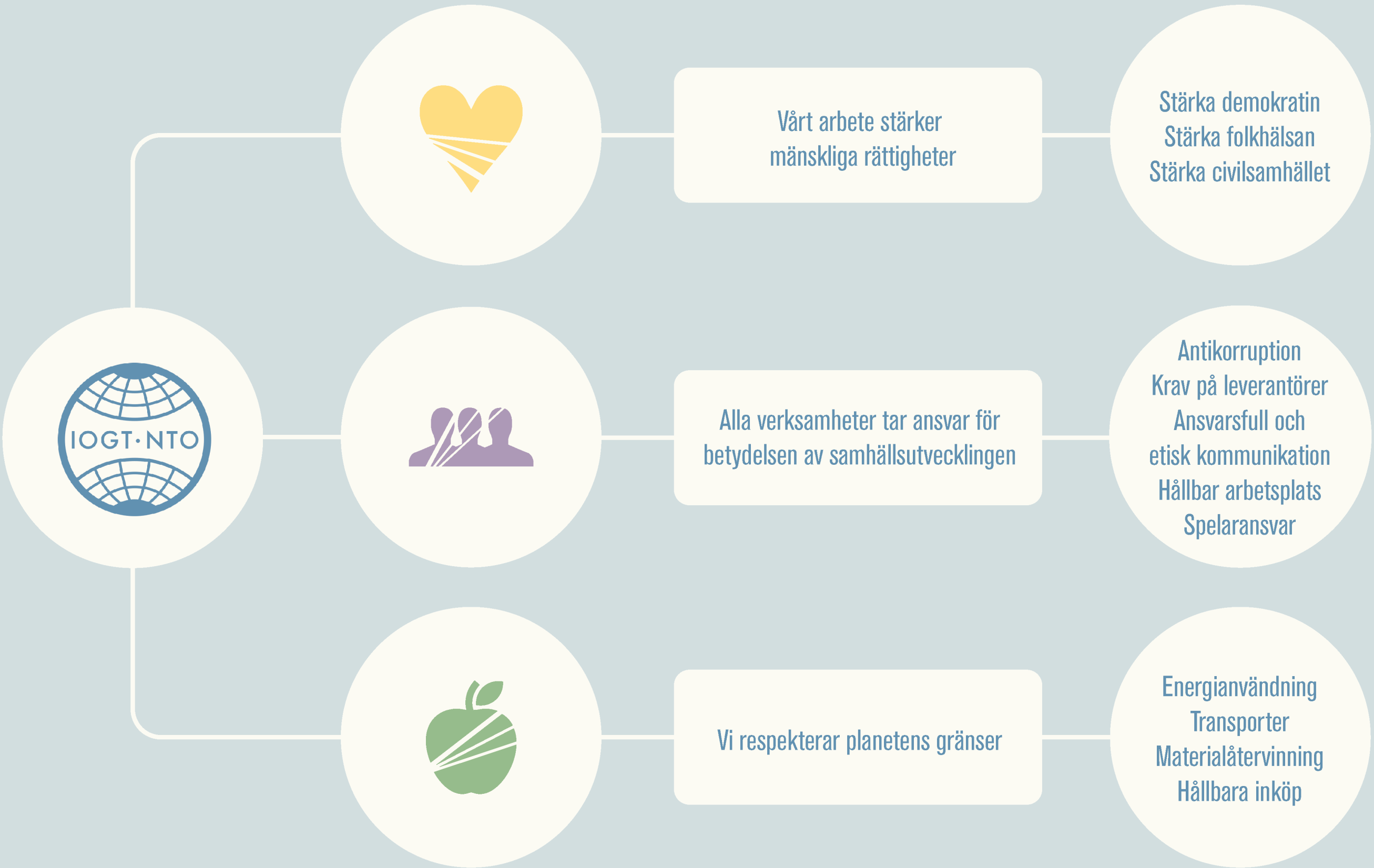
Identifikation av hållbarhetsaspekter/delområden

Under 2023 har vi kommit fram till att hållbarhet hos IOGT-NTO betyder att:

- ☐ Vårt arbete stärker mänskliga rättigheter
- ☐ Alla verksamhetsdelar tar ansvar för samhällsutvecklingen
- ☐ Vi respekterar planetens gränser

Genom att vara en arena där nyktra röster stärks, höjs och riktas kan vi skapa konkret förändring.

Våra hållbarhetsaspekter

Vårt arbete stärker mänskliga rättigheter

De mänskliga rättigheterna är universella och gäller för alla. Det finns ett flertal överenskommelser och regelverk som befäster, konkretiserar och utvecklar rättigheterna. Några av de mest grundläggande överenskommelserna är FN:s allmänna förklaring och de två FN-konventionerna om medborgerliga och politiska rättigheter samt konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Där fastställs bland annat rätten till liv och hälsa, tillfredsställande levnadsvillkor och utbildning samt förenings- och mötesfrihet och yttrandefrihet. Utgångspunkten för det samlade regelverket är att människors lika och obestridliga rättigheter är fundamentet för frihet, rättvisa och fred i världen.

Det är i första hand de stater som ingått överenskommelserna som har ansvar för att de mänskliga rättigheterna säkerställs för varje individ. Vårt arbete kan på olika sätt stärka detta. Allt från att som organisation säkerställa eller kontrollera att staterna tar sitt ansvar, till att människor och grupper ges en röst och utrymme att använda den rösten för att säkerställa att arbetet fortsätter utvecklas, generation efter generation.

Vi har delat upp vårt arbete med att stärka mänskliga rättigheter i följande områden:

Stärka folkhälsan

Detta delområde omfattar i första hand effekter på följande Globala mål:

Det finns många internationella överenskommelser och strategier om att minska alkoholkonsumtionen och alkoholskadorna, men inga bindande konventioner. I de globala målen om hälsa har alkohol en självklar plats. I och med alkoholens omfattande skadeverkningar påverkar alkoholen totalt 14 av de 17 målen negativt. Världshälsoorganisationen (WHO) har en särskild global strategi för att minska skadorna från alkohol. Alkohol berörs i många av WHO:s strategier, bland annat för mental hälsa och icke smittsamma sjukdomar. Den globala alkoholstrategin har inte genomförts i praktiken av Världshälsoorganisationens medlemsländer, men om Sverige och andra länder skulle införa åtgärderna i strategin och stärka de åtgärder som redan införts skulle många skador förebyggas.

IOGT-NTO:s vision tar direkt sikte på en stärkt folkhälsa och som rörelse har vi formulerat fem mål som leder till visionen.

Våra mål som guidar oss i stora och små prioriteringar

- IOGT-NTO stärks som organisation genom ökat medlemsengagemang.
- Alkoholnormen försvagas.
- Den nyktra rösten tar större plats i samhället.
- Reglering av alkoholindustrin skärps.
- Allmänheten stödjer en restriktiv alkohol- och narkotikapolitik.

Det krävs en mängd olika aktiviteter för att nå dessa mål. Genom föreningslivet kan medlemmar samlas för att utbilda sig inom drogpolitiskt påverkansarbete eller socialt arbete. I vår sociala verksamhet stärks människor att vara en röst i sitt eget liv såväl som för samhället. Tillsammans sätter vi våra frågor på dagordningen, påverkar människor och förflyttar perspektiven om nykterhet, alkohol och andra droger.

Vi söker upp de samtal som redan pågår om klimat, våld, folkhälsa, jämlikhet och bistånd och samverkar så att fler bär budskapen om att en progressiv alkoholpolitik är en viktig katalysator för att nå andra politiska mål.

Interna styrande dokument för verksamheten i området Stärkt folkhälsa

- IOGT-NTO:s drogpolitiska program
- IOGT-NTO:s strategiska inriktning
- Kongressbeslut
- Plattformen för IOGT-NTO:s sociala verksamhet
- Policy för Accent

För 2023 har vi valt att redovisa aktiviteter och resultat inom:

- Drogpolitiskt arbete
- Kamratstödande arbete och social verksamhet
- Kunskapshöjande och opinionsbildande arbete

Drogpolitiskt arbete

IOGT-NTO bedriver ett omfattande drogpolitiskt arbete som utgår från IOGT-NTO:s drogpolitiska program med sex alkoholpolitiska områden.

- Ett alkoholmonopol som sätter människor framför vinstintresse.
- En ekonomisk politik som tar alkoholens samhällsbelastning på allvar.
- Människor har rätt att leva ett liv fritt från alkoholindustrins påverkan.
- Freda politiken och forskningen från alkoholindustrins inverkan.
- Rätt vård i rätt tid.
- Ett samhälle som stärker möjligheten att leva ett liv fritt från andra människors alkoholkonsumtion.

Under året har vi

- Belyst vikten av det svenska alkoholmonopolet och dess positiva påverkan på folkhälsan, bland annat genom att lyfta fram forskning om monolets positiva effekter, närvara i debatter och paneler och genom möten med beslutsfattare för att lyfta monolets vikt som alkoholpolitiskt styrmedel.
- Arbetet med Europaparlamentets rapport om icke-smittsamma sjukdomar där vi lyft alkohol som orsaksfaktor
- Bevakat och analyserat utvecklingen av nationell och europeisk alkoholpolitik, till exempel domen i Högsta domstolen mellan Winefinder och Systembolaget om distanshandel av alkohol.
- Arrangerat en tvådagarskonferens på temat ”Framtidens alkoholpolitik” tillsammans med Movendi International och med stöd av WHO Europa. Konferensen lyfte både alkoholens skadeverkningar men framför allt vilka politiska reformer som krävs för att stärka folkhälsan internationellt, i Europa och i Sverige.
- Svarat på remissen för den så kallade samsjuklighetsutredningen.
- Fortsatt att arbeta hårt för att regeringen inte ska gå vidare med så kallad gårdsförsäljning. Detta har vi dels gjort genom täta kontakter med riksdag och regering, dels genom att träffa hälsoattachéer och civilsamhällesorganisationer på EU-nivå. Vårt budskap har varit att förklara hur ett införande av gårdsförsäljning skulle avskaffa det svenska detaljhandelsmonopolet.
- Analyserat och informerat om de negativa hälsoeffekterna av att legalisera försäljning av cannabis bland annat genom att arrangera ett digitalt seminarium i Europaparlamentet.
- Arrangerat en konferens om digital alkoholmarknadsföring tillsammans med ett flertal europeiska samarbetspartners.

- Deltagit på ett antal internationella seminarier och konferenser, t.ex WHO expert meeting on Marketing och WHO webinarie om alkoholmonopol.
- Deltagit som ledamot i EU:s ekonomiska och sociala kommitté.
- Upprättat ett partipolitiskt nätverk för påverkansarbete i alkoholfrågor bland IOGT-NTO:s medlemmar samt ett drog- och alkoholpolitiskt nätverk för IOGT-NTOs medlemmar i Centerpartiet.
- Informerat och deltagit i processer att stötta det finska alkoholmonopolet och dess folkhälsoeffekter, både genom inspel till EU-kommissionen och i seminarier.

Kamratstödjande arbete

IOGT-NTO har sedan 2015 en plattform för social verksamhet där vi fastställer att vårt sociala arbete ska skapa nyktra verksamheter och mötesplatser för att hjälpa och stötta enskilda individer, för att ge utrymme för olika erfarenheter och för att påverka samhället. Plattformen utgår ifrån verksamheterna kamratstöd, sociala företag och anhörigstöd. Under 2023 gjordes en översyn av plattformen och en revidering påbörjades.

Kamratstödjande arbete

Våra kamratstöd och sociala företag stöttar och stärker deltagare och hjälper till att bryta isolering och utanförskap. De erbjuder sociala nätverk, mötesplatser, roliga aktiviteter och möjlighet att träffa andra med likande erfarenheter.

Kamratstödsverksamheterna vänder sig till missbrukare och/eller beroende, före detta missbrukare och anhöriga till missbrukare och/eller beroende. Inom våra kamratstödjande verksamheter pratar vi om tillfrisknande. Här används personliga erfarenheter och det är deltagarnas egna erfarenheter som berör, motiverar och förflyttar människor.

Sociala företag

Sociala företag, som på ett antal orter finns inom IOGT-NTO är ytterligare en möjlighet för människor att hitta en ny väg tillbaka in i samhället och arbetsmarknaden på sikt. IOGT-NTO:s sociala företag är en viktig del av

lösningen, och integrerar personer som står långt från arbetsmarknaden. Vilken typ av verksamhet som bedrivs varierar. Det finns allt från fixartjänst, caféer och secondhandbutiker.

Sobersupport

Sobersupport är ett 3-årigt projekt som påbörjades 2022 inom IOGT-NTO och som finansieras med medel från SAFF. Sobersupport är ett digitalt kamratstöd.

Under året har vi

- Haft kamratstödsverksamhet på ca 20 orter. En del verksamheter har öppet varje dag och andra träffas en gång i veckan.
- Startat ett nytt kamratstöd hos IOGT-NTO Vendelsö
- Genomfört Socialt forum med 130 deltagare.
- Lanserat Sobersupport, bland annat på Socionomdagarna och Förebygg.nu och utvecklat marknadsföringsmaterial för spridning.
- Fått beviljat medel från Socialstyrelsen för ofrivillig ensamhet till tre kamratstöd.

Kunskapshöjande och opinionsbildande arbete

En av IOGT-NTO:s absolut viktigaste uppgifter är att skapa en bred opinion för en mer folkhälsoinriktad alkoholpolitik. För att uppnå detta behövs olika kunskapshöjande insatser gentemot såväl privatpersoner som makthavare. Här har IOGT-NTO en viktig roll att spela!

Varje år ger IOGT-NTO, i samarbete med Stiftelsen Ansvar för Framtiden, Svensk sjuk-sköterskeförening, SFAM (Svensk förening för allmänmedicin) och CERA (Centrum för forskning och utbildning kring riskbruk, missbruk och beroende vid Göteborgs universitet) ut en forskningsrapport rörande samhällseffekten av olika alkoholpolitiska områden. Vi är också snabbfotade när det kommer till att ta fram egna rapporter om aktuella ämnen, såsom gårdsförsäljningsfrågan eller hur coronapandemin slog mot människor som har ett alkoholberoende.

Rapporterna används som en kunskapsbas i kontakter med politiker och journalister, men också som underlag för att skapa kunskapshöjande och opinionsbildande kommunikationsinsatser mot IOGT-NTO:s medlemmar och externa grupper. I de senare fallen arbetas rapporten om till budskapsstarka kampanjer av mer populärvetenskaplig natur, och sprids i första hand i olika digitala kanaler för att snabbt nå rätt målgrupp.

IOGT-NTO bidrar frekvent med debattartiklar till både stora rikstäckande tidningar som smalare magasin, och genom att arbeta snabbt och i nära kontakt med redaktionerna säkerställer vi att våra inspel alltid är rykande relevanta. Även i debattartiklarna hänvisar vi ofta till – och hämtar fakta från – våra rapporter, men paketerar ofta om budskapen för att passa kanalen och situationen.

Accent är IOGT-NTO:s uppskattade medlemstidning och Sveriges största tidning om nykterhet samt alkohol och andra droger. Under 2023 utkom Accent med fem tryckta nummer och finns även på nätet, med dagliga nyhetsrapporteringar om nationella och internationella händelser. Tack vare sin snabba rapportering och granskande uppdrag är Accent en viktig kanal för att utbilda inom och skapa intresse för alkoholfrågor i stort och smått.

Under året har vi

- Deltagit i arbetsgruppen för initiativet ”Alkohol och Cancer” tillsammans med ett flertal andra organisationer såsom Cancerfonden, Systembolaget, Svensk sjuksköterskeförening och Bröstcancerförbundet. Lanseringen ledde både till stor uppmärksamhet i både traditionella och sociala medier.
- Släppt vår forskningsrapport ”Alkohol och högt blodtryck” genom ett riksdagsseminarium.
- Skrivit debattartiklar och insändare på olika teman kopplat till alkohol – och narkotikapolitiken. Några exempel är de negativa konsekvenserna att införa gårdsförsäljning av alkohol och synen på de nya nordiska rekommendationerna för alkoholkonsumtion.
- Ökat vår politiska närvaro på sociala medier, främst genom LinkedIn. Där har vi drivit ett aktivt opinionsarbete för att informera om alkoholpolitiska frågor och vår verksamhet.
- Haft ett antal seminarier på olika teman, bland annat ett om ovannämnda rapport.
- Suttit med i svenska NCD-nätverket (non-communicable diseases) där vi har arbetat för att höja kunskapen om alkoholen som en stor riskfaktor för icke-smittsamma sjukdomar
- Uppmärksammat nyhetsmedia om skiljelinjerna mellan de svenska EU-parlamentarikerna i fråga om varningstexter på alkohol.
- Deltagit i SKO-projektet: drogpolitik, kunskapshöjande, opinion, demokrati och stärka civilsamhället
- Deltagit i ett flertal europeiska nätverk, däribland European Public Health Alliances Healthy Environment kluster och European Alcohol Policy Alliances koordineringsnätverk.
- Upprättat ett alkoholpolitiskt nyhetsbrev som går ut till samtliga medlemmar, riksdagsledamöter och framträdande opinionsbildare inom alkohol- och drogpolitiken.
- Arbetat med vår nya forskningsrapport som handlar om alkohol och hjärnan (lanserades 2024). Samordning av forskargruppen och samarbetsorganisationerna och förberedelse inför lansering är bara några av uppgifterna som har gjorts under 2023. Under 2023 påbörjades även ett fördjupat samarbete med European Brain Council och Hjärnfonden kring 2024 års rapport.

Stärka folkhälsan - Case från 2023

WHO betonar monolets skyddande effekt för folkhälsan

En viktig prioritering för att stärka folkhälsan för IOGT-NTO under 2023 har varit att belysa vikten av det svenska detaljhandelsmonolet för att minska alkoholskadorna och på så sätt skydda folkhälsan.

Nationellt har IOGT-NTO bland annat arrangerat seminarium, bedrivit påverkansarbete mot politiker och deltagit i debatter för att belysa alkoholmonolets vikt för folkhälsan. Höjdpunkten under året var IOGT-NTO:s deltagande i debattprogrammet ”Sverige möts” där IOGT-NTO lyfte fram både monolets positiva sidor, samt risker som finns i dagens politiska debatt som skulle kunna utmana monolet.

IOGT-NTO har även arbetat med frågan utifrån ett internationellt perspektiv där vi har informerat om den svenska monopolmodellen till internationella organisationer och övriga samarbetspartners. Under året arrangerade IOGT-NTO ett seminarium i riksdagen och ett i Europahuset i samarbete med WHO Europa om monolet som lösning för att minska alkoholskadorna. Vidare deltog även IOGT-NTO som paneldeltagare i ett globalt WHO-seminarium på temat alkoholmonopol och dess roll för folkhälsan.

Resultatet av de stärka diskussionerna om monolet, som IOGT-NTO varit en del av, är bland annat att WHO Europa tydligt uttryckt sitt stöd för det svenska monolet på grund av dess skydd för folkhälsan. IOGT-NTO upplevde även att fler diskuterade monolets folkhälsoskyddande effekter, och stora stöd bland allmänheten, i större utsträckning än året innan.

Sobersupport - stöd för beroende och anhöriga

I november 2023 lanserades Sobersupport, IOGT-NTO:s nya stödlinje för alla som behöver någon att prata med om beroende och anhängskap.

Den första externa lanseringen skedde på Socionomdagarna i Stockholm, och mottagandet blev mycket positivt. Många kom fram och ville veta mer och få med sig material hem för att sprida. Många poängterade att det finns ett stort behov av den här typen av stödlinje, och lyfte värdet i att vända sig även till anhöriga.

Sobersupport drivs av våra engagerade samtalsledare. Det är de som med sina erfarenheter och kunskaper möter den som hör av sig till Sobersupport. Vid lanseringen fanns ett tiotal personer registrerade som samtalsledare på sobersupport.se. Varje månad erbjuder vi våra samtalsledare att delta i en digital handledningsträff med utbildning och erfarenhetsutbyte.

sobersupport.se
STÖD FÖR BEROENDE OCH ANHÖRIGA

Alkohol och blodtryck

Högt blodtryck är ett av de allvarligaste problemen i folkhälsoarbetet. I rapporten Alkohol och blodtryck, som gavs ut av IOGT-NTO under våren 2023 lyfts alkoholens försummade roll som bidragande orsak till högt blodtryck.

I mars 2023 arrangerade IOGT-NTO ett seminarium i riksdagen för att uppmärksamma detta. Vi spred information om frågan i våra sociala medier och vår medlemstidning Accent, och var glada att se att även andra organisationer hakade på. Bland andra Riksförbundet HjärtLung och Svensk sjuksköterskeförening lyfte frågan och spred information om rapporten i sina kanaler.

Stärka demokratin

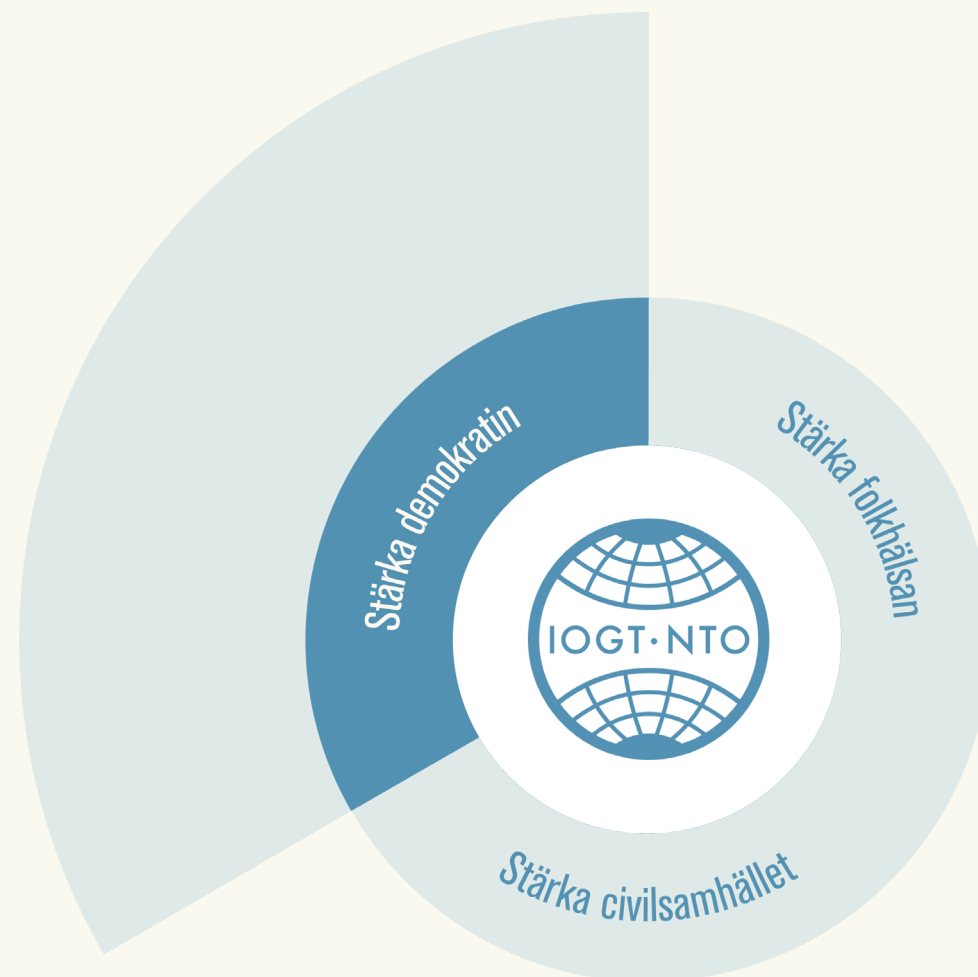
Detta delområde omfattar i första hand effekter på följande Globala mål:

När IOGT-NTO bedriver verksamhet mot våra beslutade mål utgår vi alltid ifrån IOGT-NTO-rörelsens grundsatser om demokrati, solidaritet och nykterhet. Med grundsatserna om demokrati avses att alla människor har lika värde och samma rätt att påverka samhällets utveckling. Vi arbetar för ett demokratiskt samhälle med jämlika förutsättningar för personlig utveckling, frihet och delaktighet. Inom IOGT-NTO-rörelsen har alla medlemmar möjlighet att göra sin röst hörd och verksamheten utgår från medlemmarnas vilja.

Interna styrande dokument för verksamheten i området Stärka demokratin

- IOGT-NTO:s stadgar
- Regler för verksamhetsbidrag och stipendium
- Rambudget 2022–2023 samt årlig budget för 2023
- Uppförandekod IOGT-NTO

För 2023 har vi valt att redovisa aktiviteter och resultat inom:

- Människors möjlighet att organisera sig och engagera sig
- Familjeverksamhet i bred bemärkelse och metod för föräldrastödsprogram
- Transparens/freda folkhälsopolitiken från alkoholindustrins vinstintresse
- Interndemokrati

Människors möjlighet att organisera sig och engagera sig

Under 2023 välkomnade vi 1 264 nya medlemmar till IOGT-NTO.

Alla nya medlemmar i IOGT-NTO får möjlighet att gå den digitala introduktionskursen som kallas Diggisen. Diggisens syfte är att skapa en samsyn hos samtliga nya medlemmar om vad IOGT-NTO står för och hjälper också medlemmarna att hitta sitt engagemang inom rörelsen.

Tillsammans med IOGT-NTO hittar vi inom IOGT-NTO-rörelsen även Junis, UNF (Ungdomens Nykterhetsförbund) och NSF (Nykterhetsrörelsens Scoutförbund) som alla på olika sätt möjliggör engagemang för barn och unga. Barn- och ungdomsförbunden skapar varje vecka sammanhang och viktiga mötesplatser för tusentals barn och unga, och fungerar både som kul fritidsaktiviteter, trygghet i vardagen och en ojämförbar demokratiskola. För IOGT-NTO är det självklart att årligen stötta och ge bidrag till dessa fantastiska verksamheter.

Under året har vi

- Startat 3 nya föreningar
- Gett 19 mnkr i bidrag till barn- och ungdomsorganisationerna Junis, UNF och NSF
- Stiftelserna Oskar Franzéns stipendiefond och IOGT-NTO:s Ungdomsstiftelse har delat ut 1,75 mnkr
- Hanterat 3 314 medlemsserviceärenden som kommit in via vårt ärendehanteringssystem, med en nöjdhet på 94,5 procent

Freda folkhälsopolitiken från alkoholindustrins vinstintresse

IOGT-NTO är en av världens största nationella och ideella organisationer som arbetar med alkoholpolitik och som sådan har vi också ett ansvar för att lyfta och stärka vår demokrati generellt och att stärka kopplingen mellan demokrati och alkoholpolitiken i synnerhet.

Alkoholpolitik är ett verktyg för att möjliggöra att människor skyddas från alkoholens skador. På så sätt uppfyller alkoholpolitiken ett allmänsyfte och är ett grundläggande verktyg för att möjliggöra människor rättigheter och friheter.

Denna allmännytta hotas av en alkoholindustri som har ett vinstintresse av alkoholpolitiken som står i motsats till människors hälsa. Alkoholindustrin gynnas av politik som ökar försäljningen av alkohol på bekostnad av folkhälsan. För att främja en politik som gynnar alla, men framför allt skyddar de svagaste i samhället, arbetar IOGT-NTO aktivt för att synliggöra och motverka alkoholindustrins påverkan på hälsopolitiken.

Under året har vi

- Bedrivit ett aktivt påverkansarbete om att införa ett transparensregister för lobbying i Sverige baserat på vår rapport ”Det öppna samhällets blinda fläck”. I arbetet har vi bland annat träffat politiker och övriga sakkunniga i frågan.
- Deltagit i det belgiska tv-programmet Investigation för att belysa alkoholindustrin oetiska lobbyarbete för att dels dölja sambandet mellan alkohol och cancer, samt att motverka effektiv alkohollagstiftning som skulle stärka folkhälsan.
- Arbetat med ett flertal samarbetsorganisationer för att belysa likheter i hälsoskadliga industriers lobbyarbete, så kallade kommersiella determinanter för hälsa.
- Deltagit i en digital påverkanskampanj, riktad mot EU-parlamentsledamöter, om alkoholens skadeverkningar och om industrins försök att dölja informationen för allmänheten.

Möjliggöra delaktighet

Alla medlemmar i IOGT-NTO har möjlighet att engagera sig i olika former och lägga sin kraft på en rad olika aktiviteter. Förbundets arbete utgår ifrån stadgarna och kongressens beslut. En central fråga för IOGT-NTO som rörelse är hur medlemmarna utövar inflytande – såväl formellt som faktiskt, hur medlemmarna representeras i beslutande organ och hur föreningarna själva kan bestämma över sin verksamhet.

I IOGT-NTO:s stadgar framgår vem som är medlem:

”Den som har avlagt medlemslöftet och är registrerad i förbundets medlemsregister är medlem i IOGT-NTO. En medlem kan tillhöra en förening eller vara direktansluten till ett distrikt eller till förbundet. Varje medlem kan ha lokalt medlemskap i flera föreningar men kan bara vara registrerad medlem i en enda förening. Man kan vara medlem i IOGT-NTO från och med det år man fyller 12 år”

I stadgarna regleras också medlemslöftet, medlemsavgiften och på vilka grunder och hur ett medlemskap kan upphöra. Vidare regleras medlemmarnas demokratiska rättigheter bland annat genom att alla medlemmar i en förening ska kallas till årsmöte.

Medlemmar har också rätt att inneha förtroendeuppdrag på alla nivåer i organisationen och att representera IOGT-NTO i andra organisationer om så har beslutats. Medlemmar har också rätt att delta i förenings-, distrikts- och förbundsverksamhet.

Medlemmarna är gemensamt ansvariga för att organisationens ändamål uppfylls och för att resurser av olika slag används i enlighet med demokratiskt fattade beslut.

Tillsammans ser vi till att våra lokaler hålls alkohol- och drogfria. På årsmöten i föreningar ska medlemmar ge uppdrag och mandat till men också utkräva ansvar av förtroendevalda. På distriktsårsmötet och kongressen gäller detsamma genom ombud som utses av medlemmarna. Utöver vad som regleras i stadgar erbjuds alla medlemmar information, service och förmåner.

Samtliga medlemmar får medlemstidningen Accent och tidningens digitala nyhetsbrev samt nyhetsbrevet Medlemsnytt. Information skickas löpande till medlemmar från föreningar och distrikt. Medlemmar har därutöver möjlighet att använda tjänsten ”Mina sidor” för att ändra sina egna uppgifter i medlemsregistret eller att kontakta Medlemsservice via e-post eller telefon för att till exempel göra ändringar i registret,

beställa material, ställa frågor eller anmäla sig till förbundsaktiviteter. Medlemmarna har också rätt att få en e-postadress till domänen iogt.se och har rätt att bli medlemmar i Facebookgrupperna ”IOGT-NTO Medlem” och ”IOGT-NTO Diskussion”.

IOGT-NTO:s medlemsregister används av föreningar och distrikt primärt för att hålla kontakt med medlemmarna. Ordförande och av föreningen utsedda föreningsregisteransvariga har tillgång till föreningsmedlemmarnas uppgifter i registret. Distriktsordförande och registeransvarig samt anställd personal har tillgång till medlemsuppgifterna på distriktsnivå. Utvalda medarbetare på förbundskansliet har tillgång till hela medlemsregistret. Medlemsregistret uppfyller GDPR-kraven.

Under året har vi

- Gett ut vår medlemstidning Accent med fyra nummer
- Skickat ut vårt digitala informationsbrev ”Medlemsnytt” nio gånger
- Erbjudit utbildning i vårt medlemsregister vid ett flertal tillfällen

IOGT-NTO Föräldrar tillsammans 2.0

Under 2023 har IOGT-NTO-förbundet fortsatt arbetet med att sprida metoden Föräldrar tillsammans 2.0 som särskilt riktar sig till socioekonomiskt utsatta områden. Föräldrar tillsammans 2.0 är ett föräldrastödsprogram som syftar till att förebygga alkohol och narkotikaproblem hos barn och ungdomar samt engagera föräldrar i IOGT-NTO.

Föräldrar tillsammans förbättrar föräldrars relationer till myndigheter, till exempel socialtjänst, polis och skola. Metoden höjer också föräldrars kunskap om alkohol och narkotika. Metoden skapar även erfarenhetsutbyte om föräldraskap.

IOGT-NTO har också familjeverksamhet på ett antal orter som vi tror på sikt kan bli nya orter som använder metoden.

Under året har vi

- Drivit föräldrastöd i Malmö, Stockholm, Jönköping och Eskilstuna
- Beviljats medel från Brottsförebyggande rådet (BRÅ) för utvärdering av föräldrastödsprogrammet IOGT-NTO Föräldrar tillsammans 2.0
- Träffat ett stort antal kommunpolitiker och framhållit civilsamhällets roll för ett jämlikt föräldrastöd och dess stora betydelse för drog- och brottsförebyggande föräldrastöd.
- Fem medarbetare har under hösten gått MILSA som är en skraddarsydd samtalsutbildning på ämnen som föräldraskap och psykisk hälsa och välbefinnande.

Stärka demokratin - Case från 2023

Medverkan i tv-programmet ”Investigation” om lobbyingtransparens

Under 2023 medverkade IOGT-NTO i tv-programmet Investigation – ett belgiskt program som bedriver grävande journalistik. Temat för programmet var alkoholindustrin och dess lobbyingarbete i alkoholpolitiska frågor. Programmet utvärderade bland annat hur alkoholindustrin bedriver lobbying inom EU-politiken samt hur alkoholindustrins marknadsföring ofta når och påverkar barn och unga.

I programmet belyste IOGT-NTO hur alkoholindustrins lobbyingarbete påverkar politiska beslut i Europaparlamentet och vilka strategier alkoholindustrin använder för att undvika hälsolagstiftning som skulle minska konsumtionen och skadorna av alkohol.

För IOGT-NTO är en prioritet att transparensen i det politiska beslutsfattandet ökar, framför allt genom ökad insyn i vem som försöker påverka politiker inför beslut. Det är även därför IOGT-NTO under flera år förespråkat ett införande av ett transparensregister för lobbying i Sverige. Under 2023 gladdes IOGT-NTO åt beskedet att en parlamentarisk kommitté tillsattes för att utreda ett sådant förslag och IOGT-NTO har även bedrivit påverkansarbete mot de politiska partierna för förslaget.

Våga prata om alkohol

Under 2023 genomförde IOGT-NTO:s medlemmar och föreningar kampanjen Våga prata om alkohol. Tillsammans träffade vi alla kommunfullmäktigeledamöter, totalt cirka 4000 personer, i hela 80 kommuner.

I kampanjen lyfte vi särskilt hur alkohol påverkar den sociala hållbarheten negativt. Vi lyfte också att varannan senior har högt blodtryck, vilket kan ha ett samband med alkoholkonsumtion, att barn far illa av alkohol och att förebyggande insatser mot alkoholkonsumtion även förebygger cancer.

Genom att Våga prata om alkohol ville vi visa att de kostnader som landar hos kommunerna på grund av alkoholen går att påverka.

Kongress 2023

IOGT-NTO:s kongress 2023 startade med två digitala dagar och fortsatte sedan med en fysisk kongress i Uppsala där fokus låg på framtidsfrågor. Alla distrikt var representerade, och de närmare 100 ombuden behandlade ett stort antal frågor både i plena och på påverkanstorg. Både under den digitala och den fysiska delen användes det digitala verktyget Vote-IT.

Ett av besluten som fattades var att inleda en utredning om en ny gemensam organisationsform för IOGT-NTO-rörelsen tillsammans med rörelsens övriga förbund. Några andra beslut som fattades var att inleda arbetet med ett namnbyte för organisationen, att anta en rad stadgeändringar och en ny arbetsplan, och att ge Lucas Nilsson fortsatt förtroende som förbundsordförande.

Under kongressen gjordes löpande jämställdhetsmätningar som presenterades för ombuden.

Från kongressen skickades en videohälsning till socialminister Jakob Forssmed med budskapet Tolv anledningar att behålla alkoholmonopolet.

På kongressen lanserades också låten En helt ny dag som kom att bli soundtrack för hela kongressveckan, och som fortsätter att höras i många IOGT-NTO-sammanhang.

Både hälsningen och låten går att hitta på youtube.com/@iogt-nto

Stärka civilsamhället

Detta delområde omfattar i första hand effekter på följande Globala mål:

När IOGT-NTO bedriver verksamhet mot våra beslutade mål utgår vi alltid ifrån IOGT-NTO-rörelsens grundsatser om demokrati, solidaritet och nykterhet. Alla människor har lika värde och samma rätt att påverka samhällets utveckling. Vi arbetar för ett demokratiskt samhälle med jämlika förutsättningar för personlig utveckling, frihet och delaktighet. Inom IOGT-NTO-rörelsen har alla medlemmar möjlighet att göra sin röst hörd och verksamheten utgår från medlemmarnas vilja.

Interna styrande dokument för verksamheten i området Stärka civilsamhället

- Stadgar för IOGT-NTO-rörelsen ideell förening
- Sektorsfrågor – IOGT-NTO:s ställningstagande i civilsamhällespolitik
- Spelpolitisk strategi
- Strategi för närliggande organisationer

För 2023 har vi valt att redovisa aktiviteter och resultat inom

- Samverkan och kapacitetsbyggande
- Synliggöra och påverka civilsamhällets förutsättningar
- Bildning

Samverkan och kapacitetsbyggande

Genom IOGT-NTO-rörelsen ideell förening bidrar IOGT-NTO till ett omfattande utvecklingssamarbete i låg- och medelinkomstländer i Östafrika, Sydostasien, Sri Lanka och på Balkan. Allt arbete sker i samarbete med lokala partnerorganisationer som genom alkoholförebyggande arbete bidrar till att stärka en hållbar utveckling. En viktig del i utvecklingssamarbetet är att stötta och stärka de lokala partnerorganisationerna genom organisations- och kapacitetsutveckling.

IOGT-NTO är medlemmar i Movendi International och stöder organisationens arbete. Flera av IOGT-NTO-rörelsens partnerorganisationer är också medlemmar i Movendi. Movendi International har officiell partnerstatus inom WHO och är en viktig partner för IOGT-NTO i det internationella alkoholpolitiska arbetet.

Under året har vi

- Genom IOGT-NTO-rörelsen stöttat 17 partnerorganisationer i 12 låg- och medelinkomstländer
- Stöttat alkoholpolitiskt utvecklingsarbete i våra projektländer och tillsammans med Movendi på ett globalt plan inom WHO.

Synliggöra och påverka civilsamhällets förutsättningar

IOGT-NTO bevakar löpande civilsamhällets förutsättningar och försöker synliggöra, lyfta och kravställa utifrån civilsamhällets roll och behov. Detta sker via debatt, remissvar, samtal och informationstillfällen med politiker och myndigheter. Vilka områden som kräver insatser beror på vilka frågor som är mest aktuella.

Miljonlotteriet samverkar och samlar civilsamhället för att med mer enad och starkare röst påverka hela civilsamhällets förutsättningar. Samverkan kan vara i branschföreningar och intresseföreningar eller andra grupperingar som tillsammans skapar bättre tyngd och trovärdighet åt både Miljonlotteriet och IOGT-NTO än om Miljonlotteriet eller IOGT-NTO skulle driva dessa ensamt.

En viktig del i arbetet är att förbättra förutsättningarna för att öka den för demokratin så viktiga oberoende finansieringen till civilsamhället i stort och IOGT-NTO i synnerhet. En av de få stora ovillkorade och oberoende intäktskällorna för civilsamhället är idag allmännyttiga lotterier (1,6 mdr i överskott per år) vid sidan av insamlingsverksamheter. Inom Miljonlotteriet bedrivs ett kraftfullt arbete enskilt och genom samverkan med andra lotterier och föreningar, genom att uppvakta politiker, nationellt och inom EU, samt myndigheter för att lagstiftning, förordningar och föreskrifter skall förändras som möjliggör ökade överskott kan genereras nu och i framtiden från lotterier. Samverkan sker framför allt via SVALO (intresseföreningen Sveriges Allmännyttiga Lotterier), SPER (Spelbranschens riksorganisation), ACLEU (Allmännyttiga lotterier inom EU, Charity lotteries) och tillsammans med Riksidrottsförbundet och GIVA.

IOGT-NTO är medlem i NOD Nationellt organ för dialog och samråd mellan regeringen och det civila samhället samt Ideell Arena.

Interna styrande dokument för verksamheten i området Stärka civilsamhället

- Drogpolitiskt program
- Spelpolitisk strategi
- IOGT-NTO:s ställningstagande i konkret civilsamhällspolitik

Under året har vi

- Påverkat så att lotterier får enklare regelverk gällande marknadsföring
- Förhindrat att regelverk införts som kunnat riskera allmännyttiga lotteriers framtid
- Aktivt bidragit till att utveckla intresseorganisationen SVALO – Sveriges Allmännyttiga Lotterier.
- Tekniska föreskrifter förenklas för allmännyttiga lotterier
- Ökat kunskapen hos myndigheter, riksdagen och regering om allmännyttans lotterier och deras behov av förbättrade villkor.
- Lämnat input till NOD:s lägesrapporter

Bildning

Folkbildning är en central del av IOGT-NTO:s ständigt pågående utveckling. Tillsammans utvecklar vi vår kunskap och handlingskraft som stärker oss i att ta plats, nå ut på nya sätt och sätta nykterhet såväl som kunskap om alkohol och andra droger på agendan. Vår bildningsverksamhet riktar sig särskilt till de med intresse för att bedriva drogpolitiskt påverkansarbete, föreningsledare och de inom den sociala verksamheten.

Genom nykterhetsrörelsens studieförbund och folkhögskolor finns möjlighet för medlemmar, föreningar och andra att genomföra flera olika bildningsinsatser och kulturverksamhet.

NBV, Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet, är ett studieförbund som bedriver folkbildningsverksamhet över hela Sverige. NBV är landets äldsta studieförbund med mer än 120 års erfarenhet av folkbildning. NBV lägger särskild vikt vid frågor som handlar om nykterhet, demokrati och föreningsliv. IOGT-NTO är en av medlemsorganisationerna i NBV.

IOGT-NTO har två folkhögskolor: Wendelsbergs folkhögskola i Mölnlycke utanför Göteborg och Tollare folkhögskola i Saltsjö-Boo söder om Stockholm. Våra folkhögskolor är nyktra mötesplatser. Drogfriheten är en viktig del i skolornas arbete – alla som kommer till våra folkhögskolor ska kunna vara trygga i att det alltid är drogfritt.

Under året har vi

- Genomfört arrangemang i samverkan med NBV
- Deltagit vid Wendelsbergs och Tollare folkhögskolestämmor

Stärka civilsamhället - Case från 2023

Tillsammans mot våld & droger

Som många andra reagerade IOGT-NTO på den våldsvåg som drabbade Sverige under 2023. Därför beslutade vi oss för att samla civilsamhällets motkrafter till en manifestation - ”Tillsammans mot våld & Droger”. Totalt ställde sig 40 organisationer, som tillsammans representerar minst två miljoner medlemmar, ett flertal artister och Stockholms stad bakom manifestationen.

Manifestationen genomfördes den 18 november på Medborgarplatsen i Stockholm. Det var en kall kväll men många hjärtan värmdes av vår manifestation. SVT gjorde ett inslag från manifestationen som visades på nyheterna.

Manifestationen blev startskottet för att ett nätverk bestående av alla organisationer som deltog, t.ex Stockholms moské, Svenska kyrkan, Mamma United, Rinkeby Folkets hus, Sveriges Lärare, Brottsofferjouren, Sveriges Stadsmissioner bildades.

Ny nykterhetsrörelse och nytt namn

I januari 2023 presenterade rörelsens fyra förbundsstyrelser gemensamt ett förslag om att utreda en ny gemensam organisationsform för IOGT-NTO-rörelsen.

Under våren bjöds alla medlemmar in till dialogmöten, både digitala och fysiska, för att tillsammans med representanter från alla fyra förbund ges möjlighet att diskutera förutsättningarna för en sådan utredning.

Förbundsstyrelserna la ett gemensamt förslag till rörelsens kongresser och förbundsmöte om att inleda en utredning kring en ny organisationsform. Alla fyra organisationer beslutade att en utredning skulle inledas. Målet med utredningen är att hitta en ändamålsenlig organisering som bättre kan möta de utmaningar som nykterhetsrörelsen ställs inför, och som dessutom kan stärka rörelsens position.

IOGT-NTO:s kongress beslutade också att utreda ett nytt namn för organisationen. Inför kongressen gjordes bland annat en undersökning om medlemmarnas inställning till organisationens namn och vision, och en opinionsundersökning om svenska folkets kännedom om IOGT-NTO. Medlemsundersökningen visade att en stor del av medlemmarna önskar ett namn som speglar de värderingar som organisationen står för – demokrati, solidaritet och nykterhet. Opinionsundersökningen visade att även om vi fortfarande är välkända i de äldre åldersgrupperna, så är kännedomen om IOGT-NTO generellt låg hos svenska folket.

Det två utredningarna har inletts, och förslag till beslut ska läggas till den extra kongress som kommer hållas i november 2024.

Strategisk hantering av tillgångar

Under 2023 beslutade IOGT-NTO:s förbundsstyrelse att inleda ett projekt för att utreda hur vi bäst förvaltar och hanterar organisationens ekonomiska tillgångar, såsom sina fastigheter. Projektet ska ta fram modeller och en handlingsplan för IOGT-NTO-förbundets långsiktiga finansiering.

Förutsättningarna för att äga fastigheter och driva samlingslokalverksamhet är i förändring. För att få en bättre bild av läget har vi under året bland annat gjort en enkätundersökning bland våra lokalägande föreningar. Detta med syftet att ta tillvara den kunskap som finns och få en bild av de förutsättningar föreningarna upplever idag. Vi har också genomfört djupintervjuer med ett antal utvalda respondenter.

Ett resultat är att våra styrelser fått bättre verktyg för att analysera och bedöma en organisations förutsättningar och förmåga att äga och förvalta en fastighet genom den så kallade Trafikljusmodellen.

Alla verksamhetsdelar har ansvar för samhällsutvecklingen

IOGT-NTO vill bidra till en positiv samhällsutveckling. Det gäller inte bara vårt ändamål och vår vision, eller hur vårt arbete stärker mänskliga rättigheter. Det gäller verksamheten i alla delar.

I vår verksamhet påverkar vi samhällsutvecklingen i stort och smått när vi bedriver verksamhet, hanterar intäkter och kapital, fattar beslut om vår arbetsplats och arbetsmiljö eller när vi ingår avtal och samarbetar med andra.

I arbetet med att minimera risker och att säkerställa att vi har en positiv påverkan på samhällsutvecklingen har vi identifierat följande delområden:

- Krav på leverantörer
- Antikorruption
- Ansvarsfull och etisk kommunikation
- Spelansvar
- Hållbar arbetsplats

Krav på leverantörer

Detta delområde omfattar i första hand effekter på följande globala mål:

Interna styrande dokument för verksamheten i området Krav på leverantörer

- IOGT-NTO:s stadgar
- Inköps- och leverantörspolicy (förbundskansliet)
- Uppförandekod för Miljonlotteriets leverantörer

Våra mål

- Teckning av uppförandekod vid signering av nya avtal
- Följa upp våra leverantörer genom stickprov vartannat år
- Ett brett utbud av hållbara produkter i Miljonlotteriets vinstshop

Inköp

IOGT-NTO ska endast samarbeta med ansvarsfulla leverantörer som har en verksamhet som tar hänsyn till och värnar om människa, miljö och samhälle.

Miljonlotteriet har ingen egen produktion men gör inköp för cirka 167 miljoner kronor per år. Det mesta av detta består av vinster till lottköpare men också till marknadsföringsrelaterade tjänster.

Leverantörer ska kunna verifiera att barnarbete inte förekommer och att produktionen i sin helhet sker på schyssta villkor.

Sammantaget har verksamheterna flertalet leverantörer, IOGT-NTO hade 2023 fyra leverantörer där majoriteten är baserade i Sverige. Dock är de produkter som köps in till webbshopen ofta producerade i andra länder, inklusive länder som är förknippade med höjda risker kopplade till t.ex. miljöförstörelse och brister på mänskliga rättigheter.

Uppförandekod och uppföljning hos Miljonlotteriet

Genom att göra medvetna inköp har Miljonlotteriet möjlighet att styra den påverkan på människa, miljö och samhälle som verksamhetens inköp ger upphov till. För att ställa krav på att produkter och tjänster produceras ansvarsfullt, har vi en uppförandekod för leverantörer och samarbetspartners. Uppförandekoden adresserar områden så som arbetsvillkor och mänskliga rättigheter, hälsa och säkerhet, miljöpåverkan och affärsetik. Den syftar till att uppmuntra och utmana verksamhetens leverantörer att agera ansvarsfullt. De leverantörer som skriver på förväntas också kommunicera kraven vidare till sina samarbetspartners och underleverantörer.

Vi har långsiktiga affärspartners inom kritiska områden och vårt mål är att alla leverantörer signerar och uppfyller vår leverantörskod. Koden implementeras och gäller vid signering av nya avtal. Vi har rätten att genom granskning, fysiskt eller digitalt, undersöka om leverantörskodens krav efterlevs. Syftet är att hjälpa underleverantörer upptäcka brister och införa åtgärder. Om det inte sker förbättringar vid allvarliga brister har vi rätt att häva kontrakt med omedelbar verkan.

Resultat

- Uppförandekod tecknas alltid vid signering av nya avtal

Motverka korruption

Detta delområde omfattar i första hand effekter på följande globala mål:

Interna styrande dokument för verksamheten i området Motverka korruption

- IOGT-NTO:s stadgar
- Representationspolicy
- Riktlinjer för hantering av potentiella jävssituationer
- Uppförandekod
- Rutin uteslutningsärenden
- Code of Conduct för Miljonlotteriets anställda

Våra mål

- Nollvision på så sätt att oegentligheter och brister upptäcks och åtgärdas.

Miljonlotteriet

Miljonlotteriet har nolltolerans mot korruption inom hela verksamheten och i samtliga affärsrelationer och vi verkar aktivt för att motverka korruption i alla dess former. Våra policydokument innehåller principer gällande representation, intressekonflikter, vänskapskorruption och nepotism. I samband med detta arbete har vi även riktlinjer för gåvor, belöningar och förmåner. Regelbunden kompetensutveckling är en viktig del i arbetet med att motverka korruption.

Genom Miljonlotteriets visselblåsarfunktion kan misstankar om allvarliga oegentligheter, lagöverträdelser eller andra allvarliga missförhållanden anmälas anonymt. Under 2023 har inget ärende mottagits via vissleblåsarfunktionen.

IOGT-NTO:s visselblåsartjänst

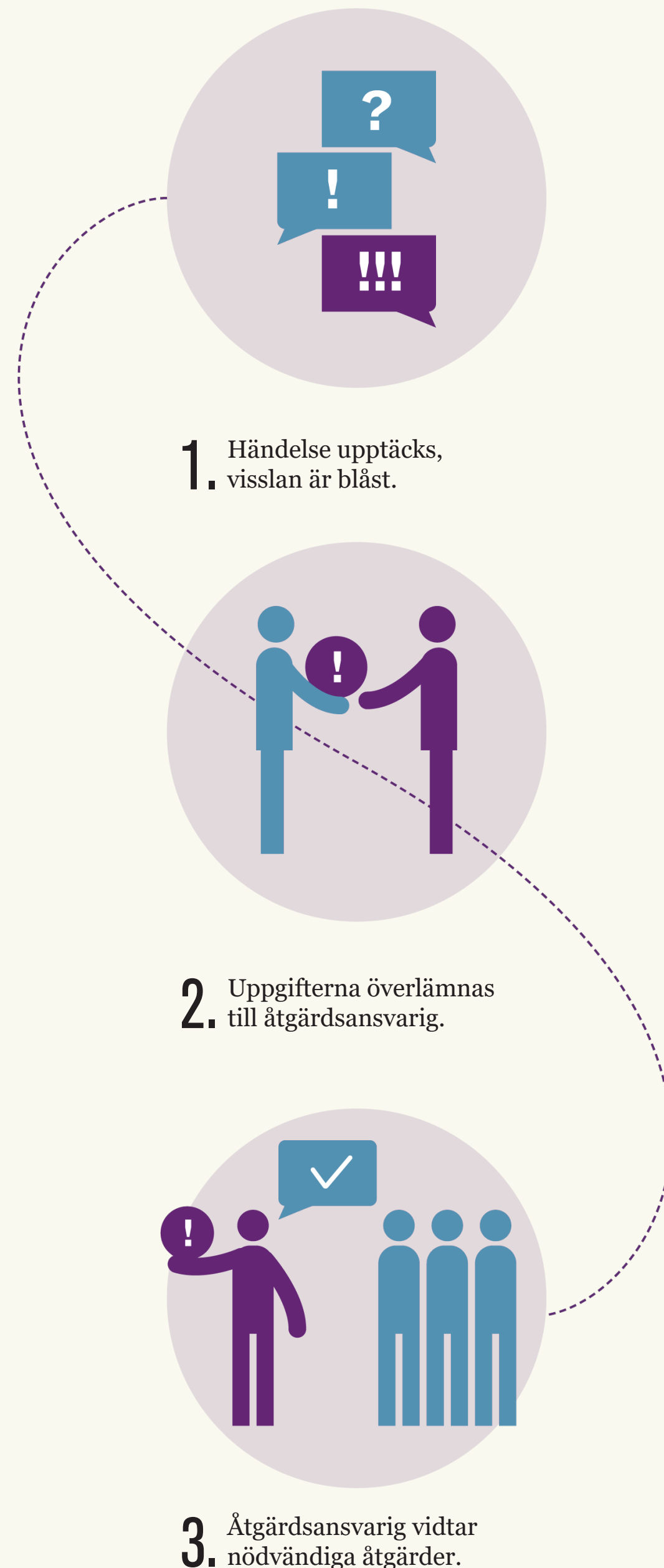
Syftet med IOGT-NTO:s visselblåsartjänst är att få kännedom om och åtgärda oegentligheter, lagöverträdelser eller missförhållanden som inte uppmärksammas eller åtgärdas inom det ordinarie demokratiska kontrollsystemet. Visselblåsarärenden kan till exempel leda till egenåtgärder av berörd medlem eller instans men också till att en uteslutnings-, nedläggnings- eller avvecklingsprocess startas inom IOGT-NTO.

Visselblåsartjänsten omfattar hela organisationen; föreningar, distrikt och förbund. De ärenden som kommer in hanteras av en liten grupp medarbetare på förbundskansliet. Under året har rutiner för hanteringen av olika typer av ärenden utarbetats. Tjänsten togs i drift under våren 2022 och går att hitta på vår hemsida. Under året har 14 ärenden kommit in och hanterats. Ärendena har berört allt från fastighetsfrågor till demokratiska strukturer inom föreningar.

Trots att IOGT-NTO i nuläget inte omfattas av EU:s visselblåsardirektiv har vi valt att följa direktivet när det gäller tillgänglighet. En visselblåsare ska kunna lämna sitt ärende såväl muntligt, skriftligt som vid ett fysiskt möte. Vår visselblåsartjänst består dels av ett formulär på vår hemsida som visselblåsaren kan fylla i skriftligt och välja om hen vill vara anonym eller inte, dels av en ökad medvetenhet i växeln om till vilken linje en visselblåsare ska kopplas vid telefonkontakt och dedikerade medarbetare som tar emot samtalen och vet hur de ska bemöta en visselblåsare. Det finns även möjlighet att boka ett fysiskt möte för att lämna sin visselblåsning.

Under året har vi

- Hanterat 14 ärenden som skickats in till visselblåsarfunktionen
- Haft regelbundna möten med den interna samverkansgruppen för fel och oegentligheter vid förbundskansliet.
- Genomfört en föreningsrevision
- Hanterat två uteslutningsärenden.

Ansvarsfull och etisk kommunikation

Detta delområde omfattar i första hand effekter på följande globala mål:

Interna styrande dokument för verksamheten i området Ansvarsfull och etisk kommunikation

- Integritetspolicy
- Kommunikationsstrategi
- Varumärkes- och kommunikationsplattform
- SPER:s riktlinjer för marknadsföring

Marknadsföring av lotter

Spelansvaret är centralt i Miljonlotteriets verksamhet och ett särskilt viktigt område är marknadsföringen. Miljonlotteriet eftersträvar att endast producera marknadsföring som är ansvarsfull och etisk, där utgångspunkten är att samtliga lagkrav samt SPER:s riktlinjer för marknadsföring uppfylls. Kontinuerlig utbildning av såväl personal samt samarbetspartners som arbetar med försäljning är ett exempel på hur verksamheten jobbar med att säkerställa att alla regler och etiska riktlinjer följs.

Vår reklam ska vara hederlig, laglig och inte påträngande. Reklamen ska inte rikta sig mot sårbara grupper eller minderåriga. Det tycker vi är viktigt. Vi följer de riktlinjer för marknadsföring som vi och de övriga branschkollegorna kommit överens om.

Riktlinjerna innebär att spelreklam inte får:

- Vara stötande, påträngande eller vilseledande
- Hävda att utfallet av själva dragningen i tur-spel beror på något annat än slumpen
- Innehålla felaktiga uppgifter om möjligheterna till vinst
- Vara riktad mot ungdomar eller sårbara och särskilt utsatta grupper i samhället
- Uppmana till överdrivet spelande eller hävda att det saknas risker med överdrivet spelande

Kommunikation och integritet

I digital kommunikation är integritet en kärnfråga, och därför har IOGT-NTO sett över hur vi kan skydda våra webbesökares uppgifter. Ett första steg var att ta bort Facebook-pixeln från förbundets hemsida, iogt.se. Facebook-pixelns uppgift är att spåra hur besökare som kommit in via en Facebookannons interagerar med webbplatsen och är framtagen för att möjliggöra vidare annonsering mot personer som agerat på ett visst sätt på hemsidan. Genom att ta bort pixeln kan vi garantera att personer som klickar på annonser om känsliga och svåra ämnen som exempelvis medberoende eller anhörigskap inte riskerar att förföljas av annonser i sina sociala medier.

Vi har fortsatt med att avveckla Google Analytics till förmån för ett annat statistikverktyg och har numera inga tracking scripts alls på förbundets webbplats. Därmed har vi en hållbar och etisk insamling av data för webbanalys, i linje med åtagandet i vår integritetspolicy.

Spelansvar

Detta delområde omfattar i första hand effekter på följande Globala mål:

Interna styrande dokument för verksamheten i området Spelansvar

- Styrdokument Miljonlotteriet
- IOGT-NTO:s spelpolitiska strategi
- Spelansvarsstrategi

Arbetet kring spelansvar grundar sig primärt i ambitionen att ingen individ ska drabbas. Även lagstiftningen ställer krav på spelansvarsarbete. Ca 2 procent av Sveriges befolkning beräknas ha spelproblem. Detta motsvarar ca 130 000 personer och ca 30 000 personer anses ha ett spelberoende. Dessa nivåer har legat stabilt över tid, men är trots allt av yttersta allvar för de drabbade och för branschen som orsakar detta. Spelansvarsarbete minskar risken för ett osunt spelande.

Spelansvar är ett av tre viktiga uppdrag som stipuleras i det styrdokument som Miljonlotteriet har att följa. Av det framgår att Miljonlotteriets verksamhet ska:

- bedrivas i enlighet med gällande spellagstiftning och annan relevant lagstiftning,
- ha ett etiskt arbets- och förhållningssätt som harmoniserar med IOGT-NTO:s grundsatser och strategiska inriktning, och
- på ett genomgripande och föredömligt sätt arbeta med spelansvarsfrågor och i detta arbete alltid minst följa Spelbranschens Riksorganisations (SPER) riktlinjer.

Miljonlotteriet verkar också, genom arbetet i branschföreningen SPER (Spelbranschens Riksorganisation), för att stärka branschens anseende avseende spelansvarsfrågor.

Miljonlotteriets spelansvarsåtgärder omfattar följande:

Miljonlotteriet följer löpande hur kunderna uppfattar att Miljonlotteriet tar spelansvar (marknadsföring, spelgränser, och spelstopp) och om kunder känner sig trygga när de spelar hos Miljonlotteriet.

Under 2023 gav kunderna Miljonlotteriet betyget 4,0 av 5 möjliga. Målsättningen är minst 4,0 av 5.

Hållbar arbetsplats

Detta delområde omfattar i första hand effekter på följande Globala mål:

Med engagerade medarbetare kan IOGT-NTO:s verksamhet utvecklas. Arbetet med vår gemensamma arbetsmiljö, villkor och arbetsplats utgår från IOGT-NTO:s personalpolicy. Där anges att IOGT-NTO-rörelsens olika förbund ska vara goda arbetsgivare, där alla medverkar till att förebygga ohälsa och olycksfall samt bidrar till att utveckla arbetsförhållandena. Förbunden ska värna principen om alla människors lika värde och allas rätt till att bli behandlade som individer på lika villkor samt ta väl vara på de utvecklingsmöjligheter som ett aktivt mångfaldsarbete innebär.

Det är viktigt att IOGT-NTO och närliggande organisationer är attraktiva arbetsgivare med ett professionellt förhållningssätt till sina medarbetare. Genom att goda anställningsvillkor och bra utvecklingsmöjligheter underlättar vi rekryteringen av kompetenta medarbetare och ser till att behålla dem inom IOGT-NTO-rörelsen. Karriärvägar inom rörelsen och dess närliggande organisationer uppmärksammas och uppmuntras.

Varje nyanställd ska ha en planerad introduktion. Introduktionen syftar till att den anställda så snabbt som möjligt ska sätta sig in i sina arbetsuppgifter, lära känna arbetsplatsen, arbetskamraterna, organisationen och anställningsformalia. I denna introduktion ska övriga förbund och närliggande organisationer tänkas in.

IOGT-NTO är medlem i Arbetsgivaralliansen och omfattas av kollektivavtalet Bransch- och löneavtal 2023–2025, Ideella och idéburna organisationer, som tecknats med Unionen, Ledarna och Akademikerförbunden.

Vi samverkar på regelbunden basis med den lokala Unionenklubben och arbetsmiljöombuden i frågor som rör verksamheten och arbetsmiljön.

Inom IOGT-NTO har förbundskansliet och Miljonlotteriet egna styrande dokument som konkretiserar arbetet med att vara en hållbar arbetsplats.

Interna styrande dokument för verksamheten

i området Hållbar arbetsplats

- Arbetsordning IOGT-NTO:s förbundskansli
- Uppförandekod
- Tobakspolicy
- Riktlinjer för hantering av potentiella jävssituationer
- Personalhandbok

Våra mål

- Nollvision för antal arbetsplatsolyckor
- Riktmärke för sjukfrånvaro under 4 %
- Riktmärke för jämställdhet är 50/50
- Genomförande av medarbetarundersökningar sker regelbundet med tillfredsställande resultat

Ledarskapsutveckling

Vår övertygelse är att engagerade och kompetenta ledare är en grundförutsättning för att våra medarbetare ska trivas och utvecklas.

Varje vecka skickas ett veckobrev från generalsekreteraren för att ledningsgruppen ska vara välinformerade om vad som är på gång och kunna kommunicera vidare relevant information till berörda medarbetare.

Miljonlotteriet haft stort fokus på att utveckla ledare och chefer. Numera utbildas alla chefer i utvecklande ledarskap vilket är ett förhållningssätt till ledarskap som även IOGT-NTO avser att pröva. Detta, tillsammans med vårt värdegrundsarbete, har utvecklat den gemensamma organisationskulturen.

Värderingar

IOGT-NTO:s värderingar som de uttrycks i förbundets grundsatser om demokrati, solidaritet och nykterhet genomsyrar våra verksamheter. Tillsammans skapar vi en gemenskap med en positiv arbetsmiljö och arbetar aktivt för att alla ska känna glädje på sin arbetsplats.

Miljonlotteriet arbetar mot satta affärsmål enligt ledorden; handlingskraft, förebild och lagarbete. På så vis integreras IOGT-NTO:s värderingar i det dagliga arbetet hos Miljonlotteriet.

Arbetsmiljö, hälsa och säkerhet

Vi prioriterar det systematiska arbetet med medarbetartrivsel och arbetsmiljöfrågor, bland annat genom våra medarbetarundersökningar, personalinformation, utvecklingssamtal. Vi har avtal och nära samarbete med särskild företagshälsovård. Genom friskvårdssatsningar som till exempel friskvårdstid och friskvårdsbidrag bidrar vi till hälsa och välmående.

Diskriminering och kränkande behandling

När vi aktivt visar omtanke för varandra bidrar vi till en trygg och dynamisk arbetsmiljö och minskar risken för att kränkningar uppstår. Om sådant skulle uppstå finns det tydliga rutiner för hur vi ska agera och se till att den utsatta snabbt får stöd.

Mångfald och jämställdhet

Med engagerade och kompetenta medarbetare kan IOGT-NTO:s verksamhet utvecklas. Mångfald och jämställdhet berikar dessutom verksamhetens kreativa och innovativa förmåga. Det är viktigt för oss att erbjuda lika möjligheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, trosuppfattning, läggning, funktion eller ålder. Målsättningen är att ha en jämn könsfördelning i verksamheten.

Under året har vi

- Genomfört regelbundna, månadsvisa, personalmöten
- Haft två fysiska personalsamlingar: en på Nova Park i Knivsta och en på Stora Essingen
- Genomfört utvecklingssamtal och lönesamtal med alla medarbetare
- Genomfört löneöversyn där så väl kollektivavtalets som lagens intentioner funnits i fokus.
- Fortsatt utveckla våra arbetsformer för ett flexibelt arbetsliv
- Fortsatt arbetat med och följt upp den visselblåsarfunktion som inrättades 2021
- Utvecklat våra ledare

Vi respekterar planetens gränser

Värdet av att sätta planetens välmående först är en självklarhet i ambitionen att bidra till en bättre värld.

Vi är medvetna om att vår verksamhet gör negativa avtryck på klimat och miljö när vi reser, transporterar varor, konsumerar material, förbrukar energi i våra lokaler med mera. I vår verksamhet ska vi verka för att de negativa avtrycken som påverkar vårt klimat och miljö är så låga och så få som möjligt.

Att ta hänsyn till miljön genom att bedriva verksamhet med strävan efter minimal klimatpåverkan är således ett prioriterat hållbarhetsområde.

I arbetet med att minimera risker och att säkerställa att vi respekterar planetens gränser utgår vi ifrån följande delområden.

- Hållbara inköp
- Materialåtervinning
- Energiförbrukning
- Tjänsteresor
- Transporter

Detta område omfattar i första hand effekter på följande Globala mål:

Interna styrande dokument för verksamheten i området

- Inköps- och leverantörspolicy
- Miljöpolicy
- Resepolicy

Våra mål

- Öka andel material som är återvunnen
- Minska energiförbrukning per kvm
- Öka andel förnybar energi
- Minska Co₂ utsläpp fjärrvärme
- Minska Co₂ utsläpp inköpt drivmedel
- Minska Co₂ utsläpp tjänsteresor
- Minska Co₂ för transporter

Hållbara inköp

Vi jobbar ständigt med medvetna inköp både till verksamheten, till Miljonlotteriets vinstshop och till IOGT-NTO:s webbshop. Vår fokus är på att säkerställa att våra inköp tar hänsyn till både människor och miljö. En viktig del av vårt arbete handlar om att föra en kontinuerlig dialog med våra leverantörer om hur miljöfarliga produkter kan bytas ut mot bättre alternativ enligt substitutionsprincipen. Vi gör miljövänliga inköp när motsvarigheten finns.

Miljonlotteriets vinster ska vara producerade under schyssta arbetsförhållanden, och vi strävar mot att alla våra vinster i så stor utsträckning som möjligt ska vara miljövänliga och hållbara. Vi behöver alla ta ett gemensamt ansvar för att konsumera på ett sätt som gör så liten miljöpåverkan som möjligt. Vi har skapat en egen miljöstämpel – Hållbart val, vilket används i vinstshoppen. Vi söker även ett flertal olika certifieringar och väljer produkter som är av hög kvalitet och håller länge.

Ett urval av de certifieringar som används:

- Öko-tex
- Svanen-märkt
- GOTS certifierad
- FSC märkt
- UTZ certifierad
- Tillverkad i Sverige
- Uppladdningsbar

Materialåtervinning

Materialåtervinning är både sparsamt och bra för miljön. Våra verksamheter genererar stora volymer avfall, vilket orsakar en negativ miljöpåverkan förutsatt att avfallet inte återvinns. Genom att återvinna material och låta det leva vidare i nya produkter kan vi göra stor skillnad. Effektiv materialåtervinning innebär minskade kostnader för såväl oss som för samhället. Dessutom bidrar återvinning av material till en minskad klimatpåverkan.

Energiförbrukning

Det som bidrar mest till vårt klimatavtryck är energiförbrukningen. Under 2020 tog vi fram en investeringsplan för energisparande åtgärder på Stora Essingen och Mölnlycke. Investeringsfokus har varit på anläggningen i Mölnlycke, där en solceller och bergvärme installerats. Under 2021 installerade vi solskyddsmarkiser på fastigheten på Stora Essingen, och under 2022 förbereddes energieffektivisering av ventilationen.

Tjänsteresor

Ett hållbart, kostnadsmedvetet och effektivt resande är viktigt för att minska miljö och klimatpåverkan. Restriktioner under pandemin har inneburit att digitala möten har blivit en naturlig del av vardagen. Detta kommer bidra till minskat resande även i framtiden.

Transporter

Logistik och godstransporter är ett nyckelområde för klimatpåverkan. Våra transporter av gods sker främst med hjälp av en leverantör. Vår policy är att planera leveranstider och välja så lite flygfrakt som möjligt.

Resultat från 2023

Arbetet med att minska våra planetära avtryck pågår varje dag, året om. Vi har kommit en bit på vägen men ser också flera områden där vi behöver jobba hårdare.

m_2 = kvadratmeter
 CO_2 = koldioxid
 kWh = kilowattimmar

	2022	2023
Materialåtervinning	Stora Essingen: 46 procent av slängt material återvinns. Total mängd: 12 778 kg. Mölnlycke: 39,6 procent av slängt material återvinns. Total mängd 33 585 kg.	Stora Essingen: 41 procent av slängt material återvinns. Total mängd: 10 020 kg kg. Mölnlycke: 34,1 procent av slängt material återvinns. Total mängd 47 722 kgkg.
Energikonsumtion	Stora Essingen: 406 000 kWh/4 850 m₂, vilket ger 84 kWh/m₂. Mölnlycke: 248 825 kWh inköpt el. 91 840 kWh egen solenergi/5 395 m₂, vilket ger 63 kWh/m₂.	Stora Essingen: 285 000 kWh/4 850 m₂, vilket ger 59 kWh/m₂. Mölnlycke: 237 000 kWh, vilket ger 44 kWh/m₂.
Förnybar energi	Stora Essingen: Blandat. Mölnlycke: Ja, plus egenproducerad.	Stora Essingen: Blandat. Mölnlycke: Ja, plus egenproducerad.
Uppvärmning	Stora Essingen: Fjärrvärme, 382 MWh, vilket ger 29 395 kg CO₂. Mölnlycke: Nej. Elpanna/bergvärme.	Stora Essingen: Fjärrvärme, 448 MWh, vilket ger 34 508 kg CO₂. Mölnlycke: Nej. Elpanna/bergvärme.
Transporter	Stora Essingen: Postnord, vilket ger 807 kg CO₂. Mölnlycke: Postnord, vilket ger 33 859 kg CO₂.	Stora Essingen: Postnord, vilket ger 203 kg CO₂. Mölnlycke: Postnord, vilket ger 19 346 kg CO₂.
Tjänsteresor	Stora Essingen: Bilersättning för 5 268 mil, motsvarande 8,4 ton CO₂. Flygresor motsvarande 12 ton CO₂. Mölnlycke: Inköpt drivmedel tjänstebilar 2 400 liter diesel, vilket motsvarar 9 ton CO₂, en flygresa t.o.r. Spanien, vilket motsvarar 0,310 ton CO₂.	Stora Essingen: Bilersättning för 3 332 mil, motsvarande 6,3 ton CO₂. Flygresor motsvarande 10,5 ton CO₂. Mölnlycke: Inköpt drivmedel tjänstebilar 1 600 liter diesel, vilket motsvarar 4,8 ton CO₂, 3 st enkla inrikesflygresor, vilket motsvarar 0,130 ton CO₂.

Index för resultatindikatorer - Stärker mänskliga rättigheter

Hållbarhetsupplysningar i enlighet med årsredovisningslagen och som rör miljö, sociala förhållanden, personal, mänskliga rättigheter och motverkande av korruption.

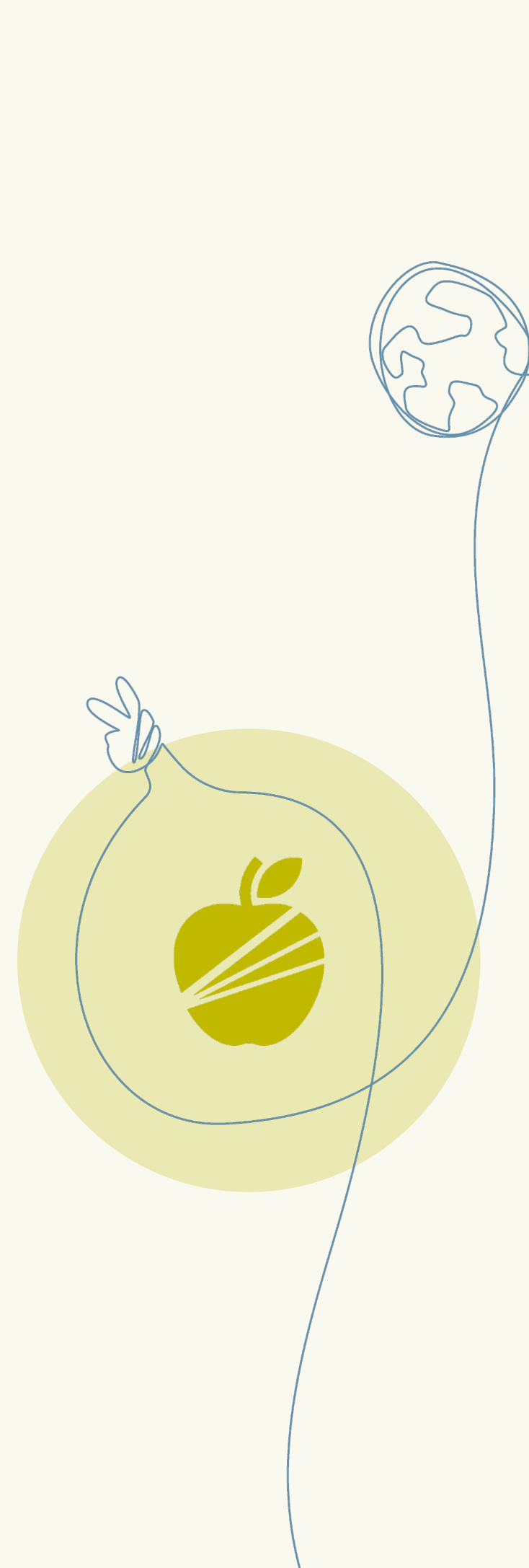
Hållbarhetsområde	Indikatorer	Resultat 2023
3.1 Stärka folkhälsan	• Alkoholnormen försvagas • Regleringen av alkoholindustrin skärps • Allmänheten stödjer en restriktiv alkoholpolitik • Den nyktra rösten tar större plats i samhället	• Bedrivit ett omfattande påverkansarbete i enlighet med vårt drogpolitiska program som för oss närmare våra mål och vår vision • Genomfört omfattande kunskaphöjande insatser • Bedrivit kamratstödjande verksamhet
3.2 Stärka demokratin	• IOGT-NTO stärks som organisation genom ökat medlemsengagemang Inga mål eller indikatorer för området utöver detta och de som anges under Stärka folkhälsan.	• Vi har gett människor möjlighet att organisera sig och engagera sig • Vi har bidragit till integration och samhällsengagemang i solidarisk riktning • Vi kommer närmare i att freda folkhälsopolitiken från alkoholindustrins vinstintresse/transparens • Stärkt medlemmarnas möjligheter genom insatser för interndemokrati • Tilldelade bidrag • Tilldelad stipendiefond • Nöjdhet medlemsservice
3.3 Stärka civilsamhället	Inga mål eller indikatorer för området utöver de som anges under Stärka demokratin och Stärka folkhälsan.	• Genom samverkan och kapacitetsbyggande stärker vi civilsamhället i andra länder och påverkar • Vi har bidragit genom att synliggöra och påverka civilsamhällets förutsättningar • Vi har bidragit till bildning av medlemmar och andra • Utbetalda bidrag till andra organisationer

Index för resultatindikatorer - Ansvar för samhällsutvecklingen

Hållbarhetsområde	Indikatorer	Resultat 2023																		
4.1 Krav på leverantörer	• Tecknad Leverantörskod • Uppföljning av leverantörer	• Uppförandekod alltid tecknas vid signering av nya avtal																		
4.2 Motverka korruption	• Nollvision på så sätt att oegentligheter och brister upptäcks och åtgärdas	• Visselblåsarfunktionen är på plats och används. • Rutiner finns för hanteringen av inskickade och upptäckta ärenden																		
4.3 Ansvarsfull och etisk kommunikation	• Inga anmälningar eller pågående processer kring vår marknadsföring, informationshantering eller liknande	• Inga anmälningar eller pågående processer kring vår marknadsföring, informationshantering eller liknande																		
4.4 Spelansvar	• Miljonlotteriet har inga avvikelser i rutiner som rör spelansvar • Inga brister konstateras vid tillsyn eller motsvarande myndighetsåtgärd.	• 1 198 aktiva kunder hade pausat sitt spelande på spelpaus.se eller lokalt hos oss på ML i december. • Det finns inget pågående tillsynsärende eller motsvarande från myndigheter.																		
4.5 Hållbar arbetsplats	• Nollvision för antal arbetsplatsolyckor • Riktmärke för sjukfrånvaro under 4 procent • Riktmärke för jämlikhet är 50/50 • Genomförande av medarbetarundersökningar sker regelbundet	IOGT-NTO • Arbetsplatsolyckor – Noll under 2023 • Sjukfrånvaro – 5,7 procent (4,1 procent 2022) Miljonlotteriet • Arbetsplatsolyckor – Noll under 2023 • Sjukfrånvaro – 3,2 procent (5,3 procent 2022) Medarbetarundersökningar har genomförts på IOGT-NTO och på Miljonlotteriet. Dessa har bidragit till ständiga förbättringar av arbetsmiljön. IOGT-NTO <table><tr><td>Totalt:</td><td>Kvinnor: 17</td><td>Män: 14</td></tr><tr><td>Kansliledning:</td><td>Kvinnor: 5</td><td>Män: 3</td></tr><tr><td>Chefer:</td><td>Kvinnor: 4</td><td>Män: 2</td></tr></table> Miljonlotteriet <table><tr><td>Totalt:</td><td>Kvinnor: 28</td><td>Män: 26</td></tr><tr><td>Ledningen</td><td>Kvinnor: 1</td><td>Män: 2</td></tr><tr><td>Chefer:</td><td>Kvinnor: 2</td><td>Män: 5</td></tr></table>	Totalt:	Kvinnor: 17	Män: 14	Kansliledning:	Kvinnor: 5	Män: 3	Chefer:	Kvinnor: 4	Män: 2	Totalt:	Kvinnor: 28	Män: 26	Ledningen	Kvinnor: 1	Män: 2	Chefer:	Kvinnor: 2	Män: 5
Totalt:	Kvinnor: 17	Män: 14																		
Kansliledning:	Kvinnor: 5	Män: 3																		
Chefer:	Kvinnor: 4	Män: 2																		
Totalt:	Kvinnor: 28	Män: 26																		
Ledningen	Kvinnor: 1	Män: 2																		
Chefer:	Kvinnor: 2	Män: 5																		

Index för resultatindikatorer - Vi respekterar planetens gränser

Hållbarhetsområde	Indikatorer	Resultat 2023
5.1 Hållbara inköp	Brett utbud av hållbara produkter	Vi har ett brett utbud av hållbara produkter i vinstshoppen
5.2 Materialåtervinning	Minska andel material som är återvunnet	- Förbundskansliet : 41 procent av allt material är återvunnet. - Miljonlotteriet: 34,1 procent av allt material är återvunnet.
5.3 Energiförbrukning	- Minska energiförbrukning per kvm - Öka andel förnybar energi - Minska CO₂ för uppvärmning	Energiförbrukning: - Stora Essingen 59 kWh per kvm - Mölnlycke 44 kWh per kvm Förnybar energi: - Stora Essingen: blandat. - Mölnlycke: Ja. Co2 fjärrvärme: 34 508 kg CO₂
5.4 Transporter	- Minska CO₂ utsläpp logistik - Minska CO₂ utsläpp inköpt drivmedel - Minska CO₂ utsläpp tjänsteresor	- PostNord totalt: 19 549 kg CO₂ - Drivmedel: 4,8 ton CO₂

*Vår vision är ett samhälle, en värld, där alkohol och andra droger
inte hindrar människor att leva ett fritt och rikt liv.*

